

Elkenien Dwaande II

(Kadernota 2012)

Inhoudsopgave

Elkenien Dwaande II	3
Scenario's	11
Programma 1 - Samenleving	14
Algemeen	14
Ombuigingsvoorstellen	15
Nieuwe ontwikkelingen/uitzettingen	18
Programma 2 - Werk, Inkomen & Zorg	20
Algemeen	20
Ombuigingsvoorstellen participatiebudget	20
Ombuigingsvoorstellen restant programma 2	21
Nieuwe ontwikkelingen/uitzettingen	23
Programma 3 - Veiligheid	25
Algemeen	25
Ombuigingsvoorstellen	26
Nieuwe ontwikkelingen/uitzettingen	27
Programma 4 - Leefomgeving	28
Algemeen	28
Ombuigingsvoorstellen	28
Nieuwe ontwikkelingen/uitzettingen	32
Programma 5 - Ontwikkeling	34
Algemeen	34
Ombuigingsvoorstellen	34
Nieuwe ontwikkelingen/uitzettingen	37
Programma 6 - Dienstverlening	39
Algemeen	39
Ombuigingsvoorstellen	40
Nieuwe ontwikkelingen/uitzettingen	41
Scenario's	42
Sociaal Bewogen en Zorggericht	43
Ontwikkelingsgericht en Duurzaam Beheer	47
Financieel Robuust en Toekomstbestendig	50
TOTAALOVERZICHT	54

Elkenien Dwaande II

De inkomsten en uitgaven van de gemeente Achtkarspelen zijn niet langer in balans. Door de economische crisis en rijksbezuinigingen moet Achtkarspelen de tering naar de nering zetten. Momenteel geeft de gemeente structureel meer uit dan er binnen komt. Dat kan niet zo blijven. Deze Kadernota staat daarom in het teken van een scherpe heroriëntatie op het gemeentelijk beleid en de gemeentelijke uitgaven. Ongewijzigd beleid betekent binnen afzienbare termijn tekorten in de meerjarenbegroting en uitputting van de gemeentelijke reserves. Dit ondanks het maatregelenpakket van Elkenien Dwaande, waarin al voor € 2,25 miljoen is omgebogen. De effecten van de economische crisis op de grondverkopen, legesinkomsten, het armoedebelief en de kansen voor succesvolle toeleiding naar betaald werk zijn nadrukkelijk voelbaar geworden. Daarnaast bezuinigt het rijk zeer fors op de WWB en de WSW. Het stelt de gemeente Achtkarspelen voor de uitdaging minimaal voor nog eens € 1,3 miljoen om te buigen in 2012, 2013 en 2014. In 2015 gaat het zelfs om ruim € 2 miljoen.

Kiezen tussen hoofdpijn en buikpijn

De afgelopen jaren heeft Achtkarspelen haar financiën op orde gebracht door voldoende reserves en voorzieningen te creëren voor toekomstige verplichtingen en ter afdekking van risico's. Ook zijn vrijwel alle kapitaal- en onderhoudslasten structureel in de begroting gebracht, waardoor deze een reëel beeld geeft van de structurele uitgaven die onontkoombaar zijn. Daardoor is de gemeente financieel gezond en kan een stootje hebben. De afgelopen twee jaren hebben veel investeringen doorgang kunnen vinden door de reserves aan te spreken voor het doel waarvoor ze gevormd zijn. Zo heeft de gemeente bijdragen geleverd aan de regionale economie en behoud van werkgelegenheid. Het aanspreken van die reserves en een krap sluitende meerjarenbegroting betekenen wel dat er weinig structurele ruimte is voor nieuw beleid, laat staan voor nieuwe investeringen. Ook de vrij besteedbare algemene reserve is in omvang afgenomen.

De solide financiële positie van Achtkarspelen is terug te voeren op reeds doorgevoerde ombuigingen in de verschillende beleidsprogramma's, een efficiëntere bedrijfsvoering en een slankere ambtelijke organisatie. De meest voor de hand liggende uitgaven, die zich lenen voor bezuinigingen, zijn daardoor in de voorbije jaren al in de meerjarenbegroting verwerkt. De bezuinigingsopgave die in deze kadernota voorligt, heeft het karakter van kiezen tussen hoofdpijn en buikpijn. Gemeentelijk beleid, investeringen, projecten en activiteiten, die ons - soms al jarenlang - na aan het hart liggen, komen nu onverbiddelijk in beeld om een gezonde balans tussen inkomsten en uitgaven te herstellen.

Elkenien Dwaande

Het bestuursprogramma Elkenien Dwaande, waaraan de gemeenteraad in 2010 ruime steun gaf, is onverminderd het uitgangspunt voor beleid in deze raadsperiode. En dus ook voor deze kadernota. Het gemeentebestuur ziet geen aanleiding haar beleid in algemene zin te herzien. Wel is er aanleiding om binnen de zes beleidsprogramma's te beoordelen welke taken niet meer kunnen worden uitgevoerd of op een andere wijze, samen met burgers, maatschappelijke organisaties of naburige gemeenten. De afgelopen jaren is ervaring opgedaan met vormen van burgerinitiatief en -participatie, en zijn stappen gezet om de regierol van de gemeente meer vorm te geven. Die ontwikkelingen zijn weliswaar positief maar er is ook ruimte voor verdere verbetering en ontwikkeling. 'Elkenien Dwaande' vraagt vooral een mentaliteitsverandering: van de raad, het college van b&w en van de organisatie. En ook van burgers, ondernemers en maatschappelijke organisaties. Achtkarspelen wil afscheid nemen van de alwetende en betuttelde overheid en ruimte geven aan initiatief en innovatieve samenwerkingsvormen waarin de netwerksamenleving vorm krijgt. Het gemeentebestuur neemt zich voor hieraan een vervolg te geven door pilotprojecten, waarin met de regierol van de overheid wordt

geëxperimenteerd, nadrukkelijk te volgen en lessen te trekken uit succes en falen. 'Elkenien Dwaande' vraagt ook om vertrouwen en elkaar ruimte geven om tot werkelijk maatschappelijke relevante resultaten te komen. Het doordenken van ieders rol en verantwoordelijkheid vraagt daarbij nadrukkelijk aandacht. Binnen de gemeentelijke organisatie wordt veel aandacht gegeven aan de houdings- en gedragsaspecten die bij de gewijzigde rolopvatting van de gemeente horen. In het verlengde daarvan zullen ook de implicaties van de gemeentelijke regierol voor politici en bestuurders de komende tijd meer aandacht krijgen. Bij het vormgeven van gemeentelijke regie lijkt 'communicatie' het toverwoord te zijn. Toch gaat het veel meer om daadwerkelijk contact met burgers, een goed gesprek of het expliciteren van verwachtingen over wat de gemeente wel of niet kan of wil doen. Ook een afwijzende reactie, mits goed onderbouwd en professioneel en respectvol gebracht, kan een reactie zijn. Meer dan voorheen wil het gemeentebestuur aansluiten bij burgerinitiatieven waarvoor een kennelijk draagvlak bestaat. Burgerlijke activiteit wordt daarmee één van de toetsstenen voor gemeentelijke activiteit en prioriteitstelling. Elkenien Dwaande is dus verplichtend voor zowel overheid als burgers. Waar geen energie of draagvlak bestaat voor een dwaande-instelling, stelt de gemeentelijke overheid zich terughoudend op en beperkt zich tot de uitvoering van haar kerntaken. Dit is alleen anders wanneer inwoners, jong of oud, op eigen kracht niet volwaardig aan het maatschappelijk leven kunnen deelnemen of een (betaalde) baan kunnen vinden. De zorgtaak voor de zwakkeren wil Achtkarspelen juist buitengewoon serieus nemen. Daar past een scherpere toets nadrukkelijk bij, voor wie wel en niet een beroep kunnen doen op de collectiviteit van de publieke overheid.

Zelfstandig door samenwerking

Om zelfstandig te blijven moet Achtkarspelen samenwerken. Dat doet de gemeente al jarenlang binnen NOFA, dat in de loop van 2011 opgaat in de nieuwe bestuurlijke structuur van het Masterplan Netwerk Noordoost. Majeure rijksbezuinigingen en verdergaande decentralisatie van rijks- en provincietaken naar gemeenten, roepen de vraag op of Achtkarspelen is berekend op de uitvoering van een groeiend en gaandeweg complexer takenpakket. Het antwoord op die vraag luidt ontkennend. Achtkarspelen kan al die taken niet zelfstandig uitvoeren en moet meer en meer haar heil zoeken in gemeenschappelijke regelingen en bovengemeentelijke samenwerkingsverbanden. De schaal van de gemeente en de gemeentelijke organisatie stelt grenzen aan de mate van specialisatie en taakuitvoering die Achtkarspelen aan kan. Steeds vaker wordt zowel op het terrein van beleidsvorming als - uitvoering samengewerkt met één of meer andere gemeenten. Dit roept de vraag op of de democratische legitimiteit kan worden gewaarborgd. Formeel gaat de gemeente over haar eigen beleid. De praktijk is echter dat gemeenten er steeds vaker voor kiezen om gezamenlijk beleid te formuleren om zo te profiteren van elkaars - in omvang - beperkte beleidsstaven.

Daarnaast dragen wezenlijke beleidsterreinen per definitie een regionaal karakter. Dat is de reden dat vijf gemeenten, in samenwerking met de provincie, hun sociaal-economische visie voor de toekomst gezamenlijk hebben geformuleerd in een Masterplan en kiezen voor gezamenlijke uitvoering van projecten. Economische ontwikkeling, werkgelegenheidsbeleid, infrastructurele investeringen en maatschappelijke digitalisering zijn per definitie regionale beleidsthema's, waarbij de lokale beleidsautonomie van de gemeente moet worden gerelativeerd. De vrije beleidsruimte voor gemeenten bedraagt minder dan 20%, omdat vooral rijkswetgeving wordt uitgevoerd en regionale samenwerking een must is geworden.

Het effect daarvan is dat de kaderstellende rol van de raad gaandeweg erodeert, omdat het gemeentebestuur meer en meer afhankelijk is geworden van de medewerking van maatschappelijke partners (regierol) of andere gemeenten (samenwerking). Formeel draagt het gemeentebestuur uiteraard verantwoordelijkheid voor de uitvoering van het gemeentelijke beleid. Gaandeweg is echter sprake van een gedeeltelijke fictie, die vragen oproept over wie waarvoor verantwoordelijk kan worden gehouden, welke mate van sturing haalbaar en betaalbaar is. En bovenal: is er politieke ruimte voor een heldere analyse over de vraag wat de reikwijdte van de lokale autonomie is, gelet op huidige en

toekomstige ontwikkelingen? Ook in 2011 lijkt het verstandig het debat daarover aan te gaan.

Toekomst in de Wâlden

De hiervoor geschetste ontwikkelingen en het rapport 'Toekomst in de Wâlden' bracht de gemeenteraad van Achtkarspelen in 2009 tot het besluit een preferente samenwerkingsrelatie aan te gaan met buurgemeente Tytsjerksteradiel. De raden van beide gemeenten tekenden een intentieverklaring die ruimte gaf om vormen van samenwerking (tot wederzijds voordeel) mogelijk te maken met blijvende zelfstandigheid voor beide gemeenten. Die preferente samenwerking heeft serieus vorm gekregen. Beide gemeenten vormen een gezamenlijk klantcontactcentrum (KCC), voegen hun diensten Werk & Inkomen per 1 januari 2012 samen en werken samen op tal van andere terreinen. Hoewel de resultaten tot nu toe positief en bemoedigend zijn te noemen, wordt het ontbreken van een duidelijk bestuurlijk of organisatorisch eindperspectief meer en meer als belemmerd ervaren. Het recent verschenen rapport van de commissie van wijzen wijst er weliswaar op dat beide gemeenten op termijn dienen te komen tot een fusie, maar dat standpunt is in het coalitieakkoord van Gedeputeerde Staten (PvdA, CDA en FNP) niet overgenomen. Daarmee is een bestuurlijk eindperspectief in de vorm van een gemeentelijke fusie - onder regie van de provincie - buiten beeld geraakt en is naar verwachting pas in 2018 weer aan de orde. Voor beide gemeenten bestaat er dus geen dringende aanleiding hun standpunt voor een zelfstandig voortbestaan te heroverwegen. Inmiddels werken beide gemeenten aan een samenwerkingsvorm waarin zij afdelingen of teams kunnen samenvoegen in een centrumgemeenteconstructie, waarbij de personeelsleden van de ene gemeente overgaan naar de andere gemeente (eerst in de vorm van detachering) en deze vervolgens de taak voor twee of meer gemeenten uitvoert. Op die wijze kan bijvoorbeeld de gemeente Kollumerland c.a. bestaande en eventuele nieuwe diensten blijven afnemen, binnen de kaders van een af te sluiten dienstencontract.

Samenvoeging van de ambtelijke organisaties

Om tot substantiële voordelen te komen (kosten, kwetsbaarheid, kwaliteit) voldoet de huidige agenda ('proeftuinfase') voor preferente samenwerking niet. Deze is te beperkt om tegemoet te komen aan de uitdagingen waar onze gemeente voor staat. Hoewel de kost voor de baat uitgaat, is het wenselijk dat Achtkarspelen bij Tytsjerksteradiel aandringt op een verbreding van de preferente samenwerking om tot de gewenste voordelen te komen en op termijn ook een aanzienlijke kostenreductie te realiseren. Gelet op de omvangrijke ombuigingsoperatie waar beide gemeenten voor staan, is het zaak nog in 2011 te verkennen welke delen van de ambtelijke organisaties kunnen worden samengevoegd teneinde in 2014/2015 de begrotingen van de gemeenten te ontlasten door genoten voordelen uit samenwerking. In een uiterste vorm betekent dit een algehele samenvoeging van beide ambtelijke organisaties in 2014/2015 met blijvende politiek-bestuurlijke zelfstandigheid van beide gemeenten. Daarbij moet wel worden opgemerkt, dat het denkbaar is dat externe bestuurlijke ontwikkelingen bij andere Friese gemeenten het provinciebestuur in de positie brengt dat - eerder dan verwacht - regie wordt genomen in de bevordering van gemeentelijke bestuurskracht in Fryslân. In de scenario's van deze kadernota is een eerste indicatie van het financiële voordeel van de samenvoeging van beide ambtelijke diensten opgenomen (ongeveer € 1 miljoen in 2015). Dit bedrag is opgebouwd uit kostenvoordelen vanwege beperking van de formatie, minder inhuur derden, gezamenlijke inkoop en aanbestedingen, gezamenlijke ICT-infrastructuur, minder bestuurlijke drukte en overlegvormen en meer massa in de uitvoering van taken. De uitvoering van taken kan op termijn efficiënter worden uitgevoerd, indien tijdig tot een ambtelijke fusie wordt besloten. Dat geeft beide organisaties de gelegenheid - en voldoende tijd - om dat proces met een goede betrokkenheid van medewerkers vorm te geven. Dat doet de kans dat de beoogde voordelen ook daadwerkelijk worden bereikt sterk toenemen. De bestuurlijke autonomie van beide gemeenten wordt er niet door geraakt. Beide raden gaan over hun eigen beleid. Waar nodig kan door de raden tot harmonisatie dan wel maatwerk per gemeente

worden besloten. Er zijn in den lande vele voorbeelden van goed functionerende SETA-constructies (Samen En Toch Apart). Het vormgeven van één ambtelijke organisatie vraagt 2 tot uiterlijk 3 jaar en kan tijdens deze raadsperiode worden gerealiseerd. De tijdige keuze voor een duidelijk stip op de horizon voor een ambtelijke fusie (in plaats van een bestuurlijke) biedt veel voordelen als het gaat om kostenbesparingen, gefaseerde integratie van systemen en werkprocessen, symbiose van organisatieculturen en besturingsfilosofie, en het benutten van het huidige brede ambtelijke draagvlak voor een verdergaande ambtelijke samenwerking. Daarnaast kan de regierol beter worden ingevuld en kan met minder bestuurlijke en ambtelijke drukte sneller resultaat worden bereikt. De ondernemingsraad van Achtkarspelen dringt al twee jaren sterk op aan op een samenvoeging en heeft dat standpunt recent herhaald.

Achtkarspelen kiest voor Tytsjerksteradiel

De positie van buurgemeente Kollumerland c.a. vraagt in het bijzonder aandacht van het gemeentebestuur van Achtkarspelen. Deze gemeente is als afnemer van diensten rechtstreeks betrokken bij de samenvoeging van de diensten Werk & Inkomen van Tytsjerksteradiel en Achtkarspelen (en Kollumerland c.a.). Daarnaast deelt onze gemeente een team toezicht met Kollumerland c.a. Een situatie die hoogstwaarschijnlijk eindigt wanneer een Regionale Uitvoerings Dienst (RUD/FUMO) wordt gevormd per 1 januari 2013. Welbeschouwd is onze gemeente momenteel meer organiek verweven met Kollumerland c.a. dan met Tytsjerksteradiel en is - over en weer - reeds jarenlang sprake van uitstekende politieke, bestuurlijke en ambtelijke contacten. Toch luidt het antwoord op de vraag of Achtkarspelen moet kiezen voor een preferente band met Kollumerland c.a. ontkennend. Preferente partner Tytsjerksteradiel biedt daarvoor in de eerste plaats in deze fase geen ruimte. Ten tweede beschrijft het rapport van de commissie van wijzen een toekomst voor Kollumerland c.a. in de gemeente Groot-Dokkum. Ten derde is de wederzijdse waarden toevoeging van beide preferente partnergemeenten evident, terwijl Kollumerland c.a. - naar aard en schaal - onze gemeente minder te bieden heeft. Ten vierde heeft onze gemeente er veel belang bij versneld tot een verbrede samenwerkingsagenda met Tytsjerksteradiel te komen om de eigen publieke taakuitvoering op peil te kunnen houden. Tenslotte bieden beginselen van goed nabuurschap voldoende ruimte om de gemeente Kollumerland c.a. tegen zakelijke condities - en met instemming van Tytsjerksteradiel - behulpzaam te zijn bij de uitvoering van bepaalde taken, als die gemeente daarom vraagt.

Wâldpykjes

Het gemeentebestuur vindt het niet goed voorstelbaar dat de bevolking van Kollumerland c.a., voornamelijk bestaande uit 'Wâldpykjes', zich - al dan niet noodgedwongen - uitleveren aan samenwerking met Dongeradeel en Dantumadiel. Ongeveer 9.000 van de ruim 12.000 inwoners van Kollumerland c.a. woont in de Noardlike Fryske Wâlden en bijna op de gemeentegrens met Achtkarspelen (Kollum, Veenklooster en Kollumerzwaag). Het gemeentebestuur heeft recent in het rapport 'Kollumerland kiest voor het zuiden', haar bestuurlijke voorkeur en dominante oriëntatie van haar bevolking in zuidelijke richting helder uitgesproken. Het ligt echter niet op de weg van het gemeentebestuur van Achtkarspelen hier uitspraken over te doen of een eventuele voorkeur uit te spreken. Gelet op de belangen die spelen rondom de gebiedsontwikkeling van Kollum-Buitenpost is hier wel sprake van een bestuurlijk knelpunt dat beide gemeenten mogelijk kan hinderen om tot tevredenstellende ontwikkelingen te komen. Het gemeentebestuur stelt zich - alles overwegend - op het standpunt dat Achtkarspelen moet inzetten op versterking van de preferente samenwerking met Tytsjerksteradiel in de vorm van een ambtelijke samenvoeging in 2014/2015. Dit biedt de beste garanties dat kosten- en kwaliteitsvoordelen kunnen worden behaald en Achtkarspelen haar taken kan blijven uitvoeren in samenwerking met Tytsjerksteradiel. Ook biedt dit de gewenste helderheid, voor medewerkers binnen de gemeentelijke organisatie, rond de vraag hoe hun toekomstperspectief er uit ziet. Blijvende onzekerheid over de toekomst van de preferente samenwerking of een gebrek aan politiek-bestuurlijke koersvastheid kan medewerkers doen besluiten, die toekomst niet meer af te wachten en te vertrekken

naar een andere betrekking. Dat geeft mogelijk nadelige effecten: verlies aan kwalitatief goed personeel dat zich thuis voelt bij de huidige moderne en op ontwikkeling ingestelde ambities van Achtkarspelen én Tytsjerksteradiel.

Masterplan Netwerk Noordoost

De vijf Noordoost Friese gemeenten zijn er samen met de provincie Fryslân in geslaagd een gezamenlijke toekomstvisie te formuleren voor de ruimtelijke, economische en sociale ontwikkeling van de regio tot 2030. Met enige trots mag worden geconstateerd dat de regio daarmee voorop loopt in het vormgeven aan een gezamenlijke inspanning op strategische terreinen die alle vijf betrokken gemeenten raken. Het rijksadviesorgaan, de SER, maakte er recent melding van in een advies over de aanpak van regionaal economische ontwikkeling. Inmiddels ligt een investeringsagenda voor, die momenteel nader wordt uitgewerkt in een bestuurlijk contract met de provincie die miljoenen euro's cofinanciering veilig moet stellen. De vormgeving van een slank opgetuigd streekhuis maakt onderdeel uit van die afspraken. De betrokken partijen zetten zich vol achter de regiomarketingcampagne 'Dwaande', die de regio en daarmee het Masterplan op de kaart moet zetten. Naast ruimtelijke en infrastructurele projecten voorziet het Masterplan ook nadrukkelijk in regionale ambities op het terrein van welzijn en sociaal- en werkgelegenheidsbeleid. Zo wordt er regionaal afstemming gezocht over duurzaam behoud van bovenlokale voorzieningen (bibliotheek, zwembad, muziekschool), is er intensief contact met het regionale bedrijfsleven en onderwijsinstellingen en wordt gewerkt aan afstemming van beleid en acties om de arbeidsmarkt voor onze inwoners impulsen te geven. Ook vragen ontwikkelingen op het terrein van de WWB en de WSW in toenemende mate om regionale afstemming en samenwerking. Voor Achtkarspelen brengt het Masterplan ook de mogelijkheden om strategische projecten te kunnen realiseren. Bijvoorbeeld: de upgradering van de Skieding, de ontwikkeling van het Stationsgebied, versterking van De Kruidhof als multimuseaal en re-integratiecentrum en de ontwikkeling van Skûlenboarch-Westkern. De uiteindelijke (financierings)voorstellen worden de raad ter beoordeling voorgelegd.

Dwaande en glasvezel

Het gemeentebestuur wil met prioriteit inzetten op de verdere uitbouw van de regiomarketingcampagne 'Dwaande' gericht op de toeristische trekkers en sportieve evenementen in de gemeente en de Noardlike Fryske Wâlden. Ook de promotie van Achtkarspelen als werk- en woongemeente is daarmee gediend. Daarnaast is de versnelde en gefaseerde aanleg van een glasvezelnetwerk een topprioriteit. In de loop van 2011 wordt de raad een voorstel gepresenteerd op welke wijze de gemeente Achtkarspelen door de moderne infrastructuur van glasvezel kan worden ontsloten en welke bijdrage dat kan leveren aan de kwaliteit van onderwijs (Klasseglas), voorzieningen (Byldskermloket), economische ontwikkeling (bedrijfventerreinen en herbestemming van agrarische functies) en maatschappelijke digitalisering (huisaansluitingen/fiber to the home).

Momenteel werkt Achtkarspelen, samen met Tytsjerksteradiel, aan een investeringsvoorstel waarmee de belangrijke back-bone structuur voor de aansluiting van woningen, bedrijfventerreinen en scholen kan worden gerealiseerd. De kadernota voorziet verder in de financiering van de regiomarketingcampagne, een streekhuis en onderzoekskosten voor verschillende projecten. Een investering die zich in de ogen van het gemeentebestuur zelf terugverdient. De te genieten voordelen voor Achtkarspelen uit provinciale en cofinanciering van het rijk of de EU beslaan immers miljoenen euro's. Daarmee is het Masterplan het belangrijkste beleidsuitgangspunt in het (investerings) beleid van de gemeente Achtkarspelen.

Ontwikkelkracht van dorpen benutten

De krachtige aanzetten voor een regionale ontwikkelagenda dagen het gemeentebestuur uit ook voor de dorpen tot ontwikkelagenda's te komen, elk naar aard en schaal. De nieuwe concept-structuurvisie biedt daarvoor goede handvaten, maar er is meer nodig om de dorpen als sociale netwerken vitaal te houden. Daar ligt in de eerste plaats een

verantwoordelijkheid voor de dorpsbewoners zelf. Een verantwoordelijkheid die ook nu al wordt genomen getuige het levendige verenigings- en vrijwilligersleven. In de toekomst zal het niet langer automatisch zo zijn, dat de gemeente imperfecties in de sociale infrastructuur of ontwikkelkracht van dorpen zal repareren of aanvullen. Dorpen bepalen in de eerste plaats zelf hun ambitieniveau en welke activiteiten zij (financieel) willen dragen. Dat kan betekenen dat bepaalde voorzieningen of activiteiten uit dorpen verdwijnen als daarvoor geen draagvlak of interesse meer bestaat en andere daarvoor in de plaats komen. Via de leefbaarheidfondsen, of een uitbreiding daarvan, kunnen dorpen meer in staat worden gesteld zichzelf uit te laten over de belangrijkste zaken in hun dorp en de middelen daarvoor beschikbaar stellen. De financiering daarvoor zal gevonden moeten worden in een verschuiving binnen de huidige gemeentelijke middelen. Niet alles kan dan, maar het dorp kan zelf haar prioriteiten kiezen. Het gemeentebestuur stelt voor langs deze gedachtlijn te overwegen meerdere activiteiten (sociaal-cultureel, onderhoud, sport) en de financiering ervan over te hevelen naar de dorpen. In deze Kadernota zijn hiervoor nog geen voorstellen gedaan. Integendeel: er wordt een beperkte korting op de leefbaarheidsfondsen voorgesteld, waarvoor de eigen reserves van de verenigingen van plaatselijk belang momenteel ruimte lijken te bieden. Daarnaast wil het gemeentebestuur graag de ambtelijke ondersteuning bij planvorming reserveren voor projecten met een groot draagvlak in de dorpen en een voldoende mate van private financiering. Het zal tenslotte onvermijdelijk zijn dat de sociale vitaliteit van dorpen kan verschillen, indien onvoldoende inwoners hun schouders er onder willen zetten. 'Minsken meitsje in doarp' is meer dan een nobel uitgangspunt van beleid. Het is ook een toetssteen van beleidsintensiveringen of -extensiveringen. Wel is de gemeente verplicht voor al haar inwoners een kwalitatief voorzieningenniveau met een voldoende spreiding over alle dorpen te waarborgen. Omdat de bevolkingssamenstelling verandert door ontgroening en vergrijzing is duidelijk, dat de eisen die vandaag aan die voorzieningen worden gesteld, wellicht in rap tempo veranderen. Het getuigt van wijsheid nu al te bezien waar Achtkarspelen ook voor de langere termijn op wil gaan inzetten. Daarbij gaat kwaliteit voor kwantiteit en zal vermeden moeten worden dat oude oplossingen voor nieuwe tijden worden gekozen. Een dergelijke aanpak kan de gemeente zich simpelweg (financieel) niet meer permitteren. Het vraagt daarom de nodige realiteitszin en creatieve nieuwe oplossingen om de vitaliteit van de dorpen op peil te houden.

Geen gat in de weg én geen deuk in de ziel

Het is verleidelijk het politieke debat te versimpelen tot een onderscheid tussen de voorstanders voor wegeaanleg en de voorstanders van goede zorg voor alle burgers. De realiteit is anders. Beide terreinen raken aan de kerntaken van de gemeente en verdienen dus beide aandacht. Een ordentelijk en duurzaam onderhoud van infrastructuur (wegen, riolering, fietspaden, groen, gebouwen, bedrijventerreinen) schept de voorwaarden voor een goed geordende en geoliede publieke infrastructuur, waarbinnen burgers kunnen functioneren en ondernemers zaken kunnen doen. Aan de andere kant is de gemeente hoeder van een veilig bestaan, een sociaal bestaan, een actief bestaan en een zorgzaam bestaan. Weliswaar, en meer dan voorheen, ingevuld door burgers en dorpsgemeenschappen zelf, maar altijd met de voorwaardenscheppende rol van de gemeente: daadwerkelijk zorg biedend aan de zwakke, zieke, behoeftige, oudere, eenzame, kansarme of arbeidsbeperkte.

Dit leidt tot twee eenvoudige uitgangspunten van beleid:

- Kapitaal- en onderhoudslasten zijn een gegeven. Daarvoor moet structureel geld opzij worden gezet. De ruimte voor nieuwe investeringen is beperkt (majeure projecten) tot afwezig. Versobering in het kwaliteitsniveau biedt ruimte voor ombuigingen.
- De gemeente zuivert uit eigen middelen meer dan € 2 miljoen per jaar aan op de wettelijke taakuitvoering van het sociaal en welzijnsbeleid. De rijksbezuinigingen treffen deze terreinen op een zeer substantiële wijze. Om de echt zwakken tegemoet te komen dient de toegang en het vertrekkenbeleid te worden beperkt. Daarnaast moeten dwaande-arrangementen de kwaliteit zoveel mogelijk op niveau houden. Het adagium is: van hangmat - als daar al sprake van is - naar springplank.

Werken naar vermogen

De duizelingwekkende rijksbezuiniging op het participatiebudget maakt dat het gemeentebestuur al in 2011 gedwongen is scherp bij te sturen op de uitgaven voor de toeleiding naar werk. Omdat deels sprake is van al aangegane verplichtingen zal dat gefaseerd moeten gebeuren. Welbeschouwd ontbreken vanaf 1 januari 2012 de inkomsten voor de financiering van de activiteiten voor het huidige team Werk van de afdeling Werk, Inkomen en Zorg. Noodgedwongen zal dit team ophouden te bestaan met verlies van opgebouwde ervaring en contacten met werkgevers. Ook het Werkplein in Dokkum, waarbinnen UWV en gemeenten samenwerkten, zal ophouden te bestaan. Voor betrokken medewerkers is wellicht nog een toekomst weggelegd in de gezamenlijke dienst Werk & Inkomen, die met Tytsjerksteradiel wordt gevormd. Anderen zullen moeten uitzien naar een andere baan binnen of buiten de gemeentelijke organisatie. Uiteraard wordt hen een passend aanbod van outplacement gedaan. Met deze inzet verwachten we dat er geen gedwongen ontslagen zullen plaatsvinden.

Vermogen om te werken

De bezuinigingen op de WWB maken ook dat de gemeente minder breed en minder intensief zal kunnen inzetten op een verbeterde positie van WWB-gerechtigden op de zogenaamde participatieladder. Zeker niet wanneer ondanks die inspanningen binnen afzienbare tijd geen uitzicht is op uitstroom naar betaald werk. Toch wil het gemeentebestuur uitkeringsgerechtigden blijven betrekken bij de samenleving en ze activeren daar - naar vermogen - ook een eigen verantwoordelijkheid in te dragen. Daarvoor dienen nieuwe vormen van maatschappelijk relevante en vormende activiteiten aan deze doelgroep te worden aangeboden. Met behoud van hun uitkering kan levensgeluk, arbeidsritme en zingeving voor deze minder kansrijke doelgroep(en) in stand blijven of groeien door het aanbieden van werkzaamheden die bijdragen aan de kwaliteit van henzelf en van onze gemeente. Het aanbieden van werkzaamheden tot maatschappelijk nut beschouwt het gemeentebestuur niet langer als een taboe. Met voldoende respect en maatwerk liggen hier kansen voor zowel de gemeenschap als diegenen die zich nu aan de periferie daarvan bevinden. Een dergelijke beleidskoers kan echter alleen vorm krijgen en iets opleveren als daarvoor een stevig politiek draagvlak bestaat en bereidheid bestaat de grenzen van de wettelijke mogelijkheden op te zoeken. Het alternatief is een groeiende groep kansarmen, met een snel toenemende afstand tot de arbeidsmarkt, en een uitzichtloze en gaandeweg onbetaalbare positie voor het gemeentelijk beleid op dit terrein. Het roer moet dus om. Bij de gemeente en bij werkgevers in de gemeente. Niet alleen kansen geven maar ook kansen gunnen en van participeren naar activeren. 'Niemand aan de kant' wordt een utopische doelstelling als niet snel nieuwe wegen worden gevonden daar eigentijds vorm aan te geven.

Caparis

Naast de bezuinigingen op de WWB wordt ook de WSW hard geraakt door rijksbezuinigingen. Caparis kan alleen met steun van aandeelhoudende gemeenten het hoofd boven water houden. Het is de vraag of Caparis - zonder de rol van re-integratiebedrijf - ooit tot een meer rendabele bedrijfsvoering zal kunnen komen. Juist de kansrijke plaatsingskandidaten maken dat Caparis een concurrerend arbeidsaanbod kan aanbieden. Een aanbod dat alleen met de klassieke WSW-doelgroep niet mogelijk zou zijn. Er lopen verschillende onderzoeken om te bezien op welke wijze de toekomstige WSW-uitvoering (blijvend) gestalte kan krijgen. Ook het gemeentebestuur bestudeert momenteel de verschillende scenario's waaruit gekozen moet worden om de huidige - onverkwikkelijke en kostbare - situatie in de Wgr Caparis te beëindigen. Daarbij staat het gemeentebestuur voor ogen dat een zo goed mogelijk perspectief moet worden geboden aan ruim 200 inwoners die niet op reguliere wijze aan het arbeidsproces kunnen deelnemen. Werken naar vermogen heeft voor deze doelgroep een betrekkelijke waarde, al zal een deel met een aanvullende loonkostensubsidie in bedrijven aangesteld kunnen worden. Ook de toestroom van circa 60 Wajongers stelt de gemeente voor nieuwe vragen welk passend aanbod hen kan worden gedaan om maatschappelijke participatie

blijvend mogelijk te maken. Bij de bestudering van de verschillende scenario's die in de loop van 2011 aan de raad gepresenteerd zullen worden is nu al duidelijk dat er ook kansen liggen voor Achtkarspelen:

- De infrastructuur, kennis en ervaring van De Achtbaan kan mogelijk deels als alternatief dienen;
- De Kruidhof is omgevormd tot een kosteneffectieve re-integratieomgeving voor verschillende doelgroepen met gekwalificeerde begeleiders, die daarmee het onderhoud van de museumtuin op een voor de gemeente draaglijk financieel niveau weten te houden;
- Het beheer van de openbare ruimte en het openbaar groen biedt mogelijkheden tegen geringere kosten eenzelfde of iets hoger kwaliteitsniveau te handhaven. Daarvoor is het wel noodzakelijk dat binnen de afdeling beheer de activiteiten zich van uitvoerende naar begeleidende en toezichthoudende taken verschuiven.

In de loop van 2011 zal de raad zich kunnen uitspreken over de toekomst van Caparis en de wijze waarop Achtkarspelen - in sterk afgeslankte vorm - de toeleidende activiteiten naar de arbeidsmarkt zal vormgeven. Het gemeentebestuur wil - gelet op de omvang van de rijksbezuinigingen - niet tot 2012 wachten met het nemen van maatregelen

Regionale Uitvoeringsdienst (FUMO)

Een ander organisatieonderdeel dat door rijksbeleid wordt geraakt is team Toezicht, Toetsing en Vergunningen (RTV), waarvan het onderdeel Toezicht is samengevoegd met dat van Kollumerland c.a. De vorming van één Regionale Uitvoerings Dienst voor geheel Fryslân (FUMO) per 1 januari 2013 is vrijwel zeker, mede onder druk van de rijksoverheid. Het zogenaamde basistakenpakket met alle milieutaken (vergunningverlening, toezicht en handhaving) wordt dan door een gemeenschappelijke regeling van de Friese gemeenten, Provincie en Wetterskip uitgevoerd. Bestaande organisaties als de Milieu Advies Dienst (MAD) en Servicebureau De Friese Wouden gaan op in de FUMO. Dat perspectief betekent voor dit team dat het uiteen zal vallen. Deels gaan de taken over naar het KCC, deels gaan de taken over naar FUMO en deels zal de overblijvende taakuitvoering - wellicht met andere gemeenten - worden vormgegeven. Dat levert in de aanloopfase eerst extra kosten op, maar kan op termijn ook wat opleveren in de vorm van formatiereductie en het wegvallen van de afdracht aan De Friese Wouden. Het gemeentebestuur wil actief inspelen op die ontwikkelingen om de gewijzigde taakuitvoering goed vorm te kunnen geven en betrokken medewerkers daarbij - vanuit een oogpunt van goed werkgeverschap - goed te betrekken.

Scenario's

De Kadernota 'Elkenien Dwaande II' vraagt om samenhangende keuzes binnen een herkenbare beleidskoers, waarin de meerderheid van de raad van Achtkarspelen zich kan vinden. Om de raad in positie te brengen - en het politieke debat te dienen - presenteert het college in deze kadernota een drietal scenario's, die tot de kaderstellende uitspraken kunnen leiden waarbinnen het college van b&w de begroting 2012 voorbereidt. Voor alle scenario's geldt dat de ombuigingsopgave van de gemeente in beginsel - naar rato van de omvang van een programma - binnen dat programma wordt gevonden. Dit is conform een eerder door de raad vastgelegd begrotingsprincipe, dat wordt gehanteerd in geval sprake is van mee- of tegenvallers binnen een beleidsprogramma. Pas indien de oplossing niet binnen een programma kan worden gevonden komen de andere programma's of de algemene dekkingsmiddelen of reserves in beeld.

Het gaat om de volgende scenario's:

Scenario I	SOCIAAL BEWOGEN EN ZORGERICHT
Scenario II	ONTWIKKELINGSGERICHT EN DUURZAAM BEHEER
Scenario III	FINANCIEEL ROBUUST EN TOEKOMSTBESTENDIG

Financieel kader

Elkenien Dwaande II		2012	2013	2014	2015
A	Saldo programmabegroting juni 2011	-27.000	-112.000	-102.000	-102.000
B	Stijging inflatiepercentage	-215.000	-420.000	-620.000	-1.250.000
C	Loonindexatie	-70.000	-135.000	-200.000	-410.000
D	Korting Rijk op participatiebudget	-1.165.000	-1.130.000	-1.010.000	-1.010.000
E	Aflopende reserve groot wegenonderhoud				-225.000
F	Bouwgrondexploitatie				-100.000
G	Nog te realiseren korting Algemene Uitkering				-250.000
H	Correctie inflatiekorting Gemeentefonds	225.000	435.000	650.000	1.325.000
Totaal		-1.252.000	-1.362.000	-1.282.000	-2.022.000

N.B. De genoemde bedragen zijn indicatief. De definitieve bepaling van de financiële ruimte zal plaatsvinden bij de programmabegroting.

A. Tijdens de raadsvergadering in november 2010 heeft de raad een sluitende begroting vastgesteld, inclusief een reeds ingeboekte korting op de Algemene Uitkering van € 2.250.000 in 2014. De minimale positieve saldi op de meerjarenraming bleken echter niet van voldoende omvang om het negatieve resultaat van de 2^e bestuursrapportage van 2010 en het beschikbaar stellen van een budget voor raadscommunicatie op te kunnen vangen.

B. Het inflatiepercentage voor 2012 en verder komt volgens de uitgangspunten op 2,25%. In de huidige begroting gaan we uit van 1,5%. Dit leidt tot een cumulatieve correctie. Aangezien 2015 als nieuwe jaarschijf is toegevoegd, en hier nog geen rekening is gehouden met inflatie, moet het bedrag met de totale inflatiecorrectie opgehoogd worden.

C. Het uitgangspunt op gebied van loonstijging luidt dat, zolang er nog geen nieuwe CAO is vastgesteld, deze met 1,5% per jaar stijgt. In de huidige meerjarenraming gaan we uit van 1%, waardoor we ook hier weer een correctie toe moeten voegen.

D. Het Rijk heeft afgelopen jaar al aangekondigd fors te gaan snijden in het participatiebudget. Het participatiebudget dat wij ontvangen, geven wij uit aan drie onderdelen: inburgering, volwasseneducatie en re-integratie.

Wat de definitieve korting is, is nu nog niet duidelijk. Tot die tijd gaan we uit van een korting van 45% op het totale budget.

E. Tot nu toe hebben we de reserve 'groot wegenonderhoud' ingezet om ons wegenonderhoud te dekken. Ieder jaar halen wij € 225.000 uit de reserve. Eind 2014 is de reserve leeg. Dit leidt ertoe dat we vanaf 2015 een verlies van baten hebben.

F. Met de provincie is de afspraak gemaakt dat wij in 8 jaar tijd de structurele winstafrachten van de bouwgrondexploitatie uit de begroting halen. Dit doen wij door de winstafrachten in een egaliseringsreserve te stoppen. Hier halen wij 8 jaar lang een bedrag uit. Ieder jaar wordt dit bedrag lager. Zo halen we in 2014 ruim € 200.000 uit de reserve, in 2015 is dit nog € 100.000. Hierdoor ontstaat er in 2015 een tekort van € 100.000.

G. In de Kadernota 2011 hebben we in 2012 een korting op de algemene uitkering van € 1 miljoen ingeboekt, in 2013 € 1,75 miljoen en 2014 € 2,25 miljoen. Uitgangspunt was € 2,5 miljoen korting vanaf 2015. Voor het verschil tussen 2015 en 2014 (€ 250.000) zal dekking gevonden moeten worden.

H. We gaan ervan uit dat de korting van 10% op de Algemene Uitkering exclusief inflatiecorrectie is. Immers, wanneer het Rijk ons ook nog eens de inflatie niet corrigeert, worden we dubbel getroffen. Vandaar dat we ervan uitgaan dat we het bedrag aan inflatie van prijzen en lonen grotendeels gecompenseerd krijgen. Hierom lijkt het reëel om 80% van het bedrag aan loonstijging en prijsstijging als te ontvangen Algemene Uitkering mee te nemen.

De ombuigingsopgave voor de gemeente Achtkarspelen bedraagt daarmee in 2015 ruim € 2 miljoen. Daarnaast wordt rekening gehouden met extra tegenvallers van € 0,5 miljoen vanwege decentralisatiekortingen, de inhoud van het bestuursakkoord en overige risico's. Daarin neemt een verwachte rentestijging de komende jaren een belangrijke plaats in waardoor zowel het huishoudboekje van onze gemeente als onze inwoners kan worden geraakt.

Zoals gezegd verschilt het karakter van deze kadernota van de voorgaande edities van Gewogen Ambitie I-IV. In het kader van de verdere voeding van duale verhoudingen tussen raad en college is deze kadernota geen voorstel van de zijde van het college, maar een document dat de raad in positie brengt kaders te formuleren en keuzes te maken. Daarbij kan de raad de hieronder beschreven scenario's in overweging nemen, maar ze zijn slechts een hulpmiddel ter nadere gedachtebepaling door de raad. Binnen de programma's heeft het college ombuigingsvoorstellen voorbereid die de raad bij haar overwegingen kan betrekken. Het college heeft zich daarbij beperkt tot een prioritering van de bezuinigingsvoorstellen om de raad een leidraad te bieden bij haar keuzeprocessen. Het staat de raad uiteraard geheel vrij daarvan af te wijken en een eigen pallet aan bezuinigingsmaatregelen te kiezen binnen een door haar gekozen bezuinigingskader. Hieronder worden de verschillende scenario's toegelicht.

Toelichting scenario's

Scenario I SOCIAAL BEWOGEN EN ZORGERICHT (€ 1,7 - 2,7 miljoen)

Binnen dit scenario wordt een accent gelegd op de programma's 1 en 2 en daarmee voor de zorg en dienstverlening aan burgers gericht op het vinden van werk of een zinvolle dagbesteding, onderwijsachterstanden, schuldenproblematiek, WMO-voorzieningen, etc. In dit scenario worden minder ombuigingsvoorstellen binnen de programma's 1 en 2 gepresenteerd dan in de andere scenario's.

Scenario II ONTWIKKELINGSGERICHT EN DUURZAAM BEHEER (1,7 - 2,7 miljoen)

Binnen dit scenario wordt accent gelegd op investeringen in de infrastructuur van de gemeente, economische en gebiedsontwikkeling die nieuwe werkgelegenheid kan creëren

en een duurzaam onderhoud van publieke kapitaalgoederen. Daarnaast is er veel oog voor natuur, milieu en duurzaamheid en voor projecten die gevoed worden vanuit OFA of SOFA. In dit scenario worden minder ombuigingsvoorstellen binnen de programma's 4 en 5 gepresenteerd dan in de andere scenario's.

Scenario III FINANCIËEL ROBUUST EN TOEKOMSTBESTENDIG (2,7 - 3,7 miljoen)

Binnen dit scenario wordt gekozen voor het volledige pakket van ombuigingen in de zes programma's dat aan de raad wordt gepresenteerd. Via duidelijke keuzes en substantiële ombuigingen wordt een beleidshervormingsagenda uitgevoerd die maakt dat Achtkarspelen binnen deze raadsperiode sterk in de uitgaven en kosten snijdt, ruimte in de begroting creëert voor nieuw beleid en investeringen in de sociale en harde infrastructuur en een robuuste financiële positie behoudt. Het meerjarenbeeld laat in dit scenario overschotten zien, reserves kunnen worden gevoed, nieuw beleid kan worden gefinancierd.

De omvang van de ombuigingen kan nog versterkt worden door een besluit tot samenvoeging van de ambtelijke organisaties van Achtkarspelen en Tytsjerksteradiel met een geschatte opbrengt van in ieder geval € 1 miljoen vanaf 2015. Deze plusvariant maakt onderdeel uit van alle drie scenario's.

Daarnaast wordt de korting op de doeluitkering participatiefonds - gelet op aard en omvang - apart in de scenario's gepresenteerd.

Scenario's in beeld (2015):

OMBUIGINGEN	SCENARIO I SOCIAAL BEWOGEN EN ZORGERICHT	SCENARIO II ONTWIKKELINGSGERICHT EN DUURZAAM BEHEER	SCENARIO III FINANCIËEL ROBUUST TOEKOMSTBESTENDIG
KORTING PARTICIPATIEBUDGET	€ 0,9 Miljoen	€ 0,9 miljoen	€ 0,9 miljoen
Programma 1 en 2	€ 0,2 miljoen	€ 0,4 miljoen	€ 1,0 miljoen
Programma 4 en 5	€ 0,6 miljoen	€ 0,3 miljoen	€ 0,7 miljoen
Programma 3 en 6	€ 0,0 miljoen	€ 0,1 miljoen	€ 0,1 miljoen
Totaal	€ 1,7 miljoen	€ 1,7 miljoen	€ 2,7 miljoen
Extra voordeel vergaande ambtelijke samenvoeging met Tytsjerksteradiel	€ 1,0 miljoen	€ 1,0 miljoen	€ 1,0 miljoen
Totaal inclusief samenwerking T'diel	€ 2,7 miljoen	€ 2,7 miljoen	€ 3,7 miljoen

NB: De cijfers zijn afgeleid van de lijst van gepresenteerde ombuigingsvoorstellen.

De scenario's zijn uitgewerkt met een serie ombuigingsvoorstellen in de verschillende programma's. Afhankelijk van het scenario is daarbij in meerdere of mindere mate geput uit bezuinigingsvoorstellen die het college van B&W heeft voorbereid. De ombuigingsvoorstellen worden in volgorde van voorkeur van het college van B&W gepresenteerd. Dit stelt de raad in staat op hoofdlijnen het door haar gewenste scenario - of een combinatie - te duiden en daarbij een pakket van ombuigingen te kiezen dat de voorkeur van de meerderheid van de raad heeft. Daarbij kan de raad ook putten uit een reservelijst met ombuigingsvoorstellen per programma. Dit biedt gelegenheid de voorkeur van het college van B&W in de keuze van ombuigingsvoorstellen te wijzigen of te amenderen. Het college van B&W beschouwt een ombuigingsoperatie van € 2,5 miljoen als taakstellend om tot een sluitende meerjarenbegroting 2012-2015 te komen.

Programma 1 - Samenleving

Algemeen

Elkenien Dwaande in de dorpen

Burgers zullen in de visie van het gemeentebestuur uitgedaagd moeten worden om de kwaliteit van hun bestaan en leefomgeving meer in eigen hand te nemen, waarbij ze van de zijde van de lokale overheid randvoorwaarden, steun en support mogen verwachten. Maar die lokale overheid kan het niet (meer) alleen. 'Elkenien' is nodig. Aldus een citaat uit Elkenien Dwaande 1.

Het beleid op het gebied van onderwijs, sport, cultuur, welzijn en zorg wordt vanuit deze visie vorm gegeven. De pilot Minsken Meitsje in Doarp in Twijzelerheide past prima in deze visie. Ook het inspelen op het dorpsplan Twijzel hoort in deze categorie. Er verschijnt eind dit jaar een nieuwe Wmo-nota. De WMO-raad zal daarin een belangrijke input leveren. Ook hier wordt nog sterker ingespeeld op de gezamenlijk gedragen verantwoordelijkheid voor uitvoering en realisatie voor zorg, sport, onderwijs, cultuur welzijn en leefbaarheid.

De inzet van het gemeentelijk beleid is burgers in grote mate verantwoordelijk te maken voor hun voorzieningen. Dat is niet nieuw. Op het beleidsterrein sport zien we dit al sinds een aantal jaren. Kleedgebouwen, kantines, en groenonderhoud langs de velden, worden succesvol gerund door de betrokkenen. Het gaat om het versterken van de kracht die in de dorpen ligt, en die verder te versterken op andere sociale terreinen. De gemeente ziet hierin een regierol voor zichzelf. De beoogde maatschappelijke effecten blijven het centrale doel; maar wel in overleg en afstemming met bewoners, die hierin een grote verantwoordelijkheid hebben.

Infrastructuur hiervoor is binnen de dorpen zeker aanwezig. Er is een rijk verenigingsleven, er zijn vele kerkgemeenschappen, en bijna ieder dorp heeft een plaatselijk belang en dorpshuis.

Veel van de maatschappelijke effecten uit dit programma worden bereikt middels subsidiëring. Bij de vaststelling van de afgelopen begroting zijn veel subsidies gekort met 10%. Daarboven heeft de Raad nog een structurele stelpost vastgesteld van € 100.000, te bezuinigen op subsidies. (50.000 per 2013, oplopend tot 100.000 in 2014). Daarvoor moeten de keuzes nog gemaakt worden. In deze kadernota worden die keuzes voorgelegd.

Belangrijke ontwikkelingen binnen dit programma zijn welzijn nieuwe stijl, de opkomst van de social media en vergrijzing. In de nieuwe Wmo-nota zal op deze ontwikkelingen worden ingespeeld, met een integraler beleid, waarin elkenien dwaande zal zijn.

Zolang er een school in een dorp is, zal er een gymnastiekzaal beschikbaar moeten zijn. Bezuinigen op korte termijn is niet mogelijk. Maar op langere termijn kan, door gebouwen multifunctioneel te maken, gymzalen te koppelen aan een dorpshuis, allicht ook in combinatie met scholen, peuterzalen, een efficiency winst worden behaald.

In dit kader kan ook de privatisering van sporthallen worden onderzocht. De gemeente is verantwoordelijk voor voldoende gymnastiekruimte voor scholen. De gemeente hoeft deze ruimte echter niet zelf te exploiteren. Privatisering van sporthallen is het onderzoeken waard.

Welzijn in een nieuwe vorm, gecombineerd met een beperktere invulling ervan kan een bezuiniging opleveren. Deze is al ingeboekt; op ouderenwerk wordt al 10% bezuinigd; de bezuiniging op sociaal cultureel werk loopt op tot 24% in 2014.

Ombuigingsvoorstellen

Invulling bestaande bezuinigingen, Stelpost subsidies.

In de begroting 2011-2014 is een bezuiniging op subsidies doorgevoerd.

Deze bedraagt voor veel subsidies 10%. Daarnaast is er in de begroting een stelpost bezuinigingen op subsidies opgenomen. Een extra bezuiniging dus. Deze loopt in 2014 op tot € 100.000. Het is niet eenvoudig criteria aan te geven, op basis waarvan deze reeds ingeboekte bezuiniging kan worden toegedeeld naar instellingen. De keus is in de eerste plaats een politieke. Voornaamste criterium in onderstaande lijst is "geen bezuiniging op bezuiniging". Subsidies waarop vorig jaar is bezuinigd zijn niet meegenomen in deze lijst. Er worden ook in andere programma's subsidies verleend. Deze zijn ook meegenomen in onderstaande lijst.

Opbouw van de taakstellende bezuiniging op subsidies van € 100.000

Subsidie of bijdrage	Te bezuinigen	
	%	bedrag 2012
Schoolmaatschappelijk werk (zie 1)	10%	€ 9.935
Maatschappelijke zorg - maatschappelijk werk. Gevolg: minder uren inkopen. Risico: ontstaan wachtlijsten	10%	€ 33.280
Wegwijsdag	10%	€ 475
Jongerenraad	10%	
Leefbaarheid - subsidie wordt toegekend aan plaatselijke belangen	10%	€4.500
Ehbo	10%	€ 90
Wetervlecke – exploitatiesubsidie	10%	€ 11.660
Sportsubsidies - lasten 33.850 + baten 13.000 (swa-bijdrage) Hieruit worden o.a. jeugd- en kadersubsidies bekostigd.	10% netto	€ 2.080
Kunst, taal en cultuurbudget Hieronder vallen verschillende posten, w.o. ontwikkeling cultuur (63.235), uurscultuur (4.950), Fryske taal & Afûk (5.872) en amateurkunst (18.810).	10%	€ 9.770
Preventie sociale veiligheid Betreft: Halt, Tûmba, slachtofferhulp en huiselijk geweld	10%	€ 2.520
Open monumentendag	100%	€ 1.500
Verkeerseducatie	100%	€ 2.000
Peuterspeelzaalwerk	0%	€ 0
Evenementensubsidies	100%	€ 24.490
Totaal		€ 102.300

Met de keuze voor deze lijst is op alle subsidies en overdrachten (gemeenschappelijke regelingen) minimaal 10 procent bezuinigd.

Een uitzondering geldt voor peuterspeelzaalwerk. Hier is niet op bezuinigd. Echter, hier is binnen de subsidie de onlangs ingevoerde nieuwe wet en regelgeving opgevangen. Bezuinigen op peuterspeelzalen betekent sluiting van een PSZ. Gezien de ontwikkelingen op dit terrein, waaronder multifunctionele huisvesting, samenhang met kinderopvang, die naar de toekomst toe ongetwijfeld gevolgen zal hebben, en de relatie met onderwijsachterstandenbeleid is ervoor gekozen deze niet in te boeken voor de komende 4 jaar.

Volg nr	Ombuigingen:	Bedrag (x € 1.000)			
		2012	2013	2014	2015
1A.	Zwembad In 2015 kan de laatste fase van de bezuinigingen op het zwembad ingaan. Bezuiniging: € 141.000. Dit is een zeer reële bezuiniging, die logisch volgt uit eerdere besluitvorming.				141
1B.	Vrijwilligersbeleid				

Volg nr	Ombuigingen:	Bedrag (x € 1.000)			
		2012	2013	2014	2015
	De begrotingspost voor vrijwilligersbeleid wordt opgeheven op basis van besluitvorming van de Raad over handhaving van consultatiebureaus. Daarmee eindigt de ondersteuning van het vrijwilligersbeleid in de huidige vorm. Dit betekent een bezuiniging van € 39.383 (raming 2012). De consultatiebureaus vindt u onder nieuw beleid.	39	39	39	39
1C.	Kruidhof Met de invoering van de Wet werken naar vermogen kan er beter en meer gebruik worden gemaakt van de Kruidhof in het kader van sociale activering, re-integratie, en allicht ook in de afstemming van WSW en WAJONG activiteiten. Het verdient dan ook aanbeveling de huidige organisatie, met een zeer beperkt aantal beroepskrachten, en ruim honderd vrijwilligers, verder te versterken. Dit kan gepaard gaan met het genereren van hogere inkomsten, binnen de huidige mogelijkheden. Met deze vernieuwde insteek, die nog sterk afhankelijk is van hoe de nieuwe wetgeving eruit komt te zien, is een verbeterde exploitatie mogelijk, door het genereren van hogere inkomsten van € 50.000. Deze inkomsten zullen in principe gegenereerd moeten uit externe bronnen.		10	25	50
1D.	Besparing sportaccommodaties en sporttarieven Door te bezuinigen op het onderhoud rond de sportzalen, en het verhogen van de tarieven richting een meer kostendekkend tarief, kan een bezuiniging van € 25.000 worden gerealiseerd. Dit zou gepaard moeten gaan met een verdere differentiatie in tarieven, om de kleine zaalsporten te ontzien.	25	25	25	25
1E.	Onderwijsachterstandenbeleid Op onderwijsachterstandenbeleid (OAB) is al 10% bezuinigd. Een extra bezuiniging van 10% op de kernonderdelen van OAB (excl. klassegas) zou € 19.900 besparing opleveren. Dit is in de eerste plaats een politieke keus. Het voorkomen en bestrijden van onderwijsachterstanden is niet een zaak van het onderwijs alleen. Voor- en vroeg schoolse educatie, schoolmaatschappelijk werk (= onderdeel Jeugdbeleid), en vele andere activiteiten dragen bij aan het bereik van het beoogde maatschappelijk effect. Een gezamenlijke inzet van alle betrokken partners levert het grootste resultaat. Echter, de hoogte van het in te zetten bedrag blijft arbitrair. Niet alles is eenvoudig meetbaar te maken. Elf deelnemende scholen uit onze gemeente ontvangen van de provincie rechtstreeks in totaal € 175.000 voor het project Boppeslach. Dat zullen ze ontvangen tot en met 2013. Voor zover nu bekend, stoppen deze middelen.	20	20	20	20
1F.	Volledig stoppen met ouderenbeleid Hier is al fors op bezuinigd; wat betekent, dat volledig stoppen eigenlijk de enige andere optie is: Besparing € 222.611 (raming 2012). Daarmee vervalt de organisatie van vrijwilligers en daarmee naar verwachting een groot aantal activiteiten, zoals: oarrins, dansgroepen, bewegen voor ouderen, klussendienst, administratieve ondersteuning door thuisadministratie, mantelzorgondersteuning. Als de gemeente zich terug trekt uit dit beleidsterrein liggen mogelijk negatieve gevolgen in vereenzaming/isolement van ouderen, (meer) beroep op mantelzorg met als gevaar overbelasting van de mantelzorger en wellicht een groter beroep op de individuele voorzieningen vanuit de WMO.	223	223	223	223
1G.	Bibliotheek Op de bibliotheek is met ingang van 2014 al 58.000 bezuinigd. De stand van zaken met betrekking tot deze bezuiniging is de volgende. De Stichting Openbare Bibliotheken Noordoost Fryslân heeft de afgelopen periode, in overleg met de deelnemende gemeenten, gewerkt aan een toekomstgerichte regiovisie ontwikkeld die past in het brede kader van het Sociaal Economisch Masterplan. Het plan is nog in ontwikkeling, maar de hoofdlijnen zijn de volgende. De bibliotheek onderscheidt in de regiovisie drie lijnen in de dienstverlening: de fysieke, de educatieve en de digitale bibliotheek. De komende jaren				

Volg nr	Ombuigingen:	Bedrag (x € 1.000)			
		2012	2013	2014	2015
	zal een verschuiving optreden van het gebruik van de fysieke naar de educatieve en digitale bibliotheek. Dit pleit voor een spreidingsplan voor de bibliotheekvestigingen in de regio, waarbij de insteek is behoud van kwaliteit en leden. Het belangrijkste voordeel van een regiovisie is dat het een alternatief biedt voor jeugd in eigen dorp (peuterspeelzalen en basisscholen) en voor volwassenen een alternatief op kleine afstand. Voor Achtkarspelen betekent de regiovisie, in combinatie met de bezuinigingen, sluiting van één van beide vestigingen. Sluiting van Buitenpost heeft de voorkeur boven sluiting van de vestiging in Surhuisterveen, omdat voor de leden van Buitenpost nog een alternatief op kleine afstand kan worden geboden, namelijk Kollum. Het onderschrijven van de regiovisie vergt echter gemeenteoverschrijdend denken en een langetermijnvisie. Volgens de huidige stand van zaken in de planvorming levert de regiovisie voor Achtkarspelen een structurele bezuiniging op van € 51.000 per 2015. De gesprekken lopen echter nog. We hechten, uit kwaliteitsoogpunt sterk aan de regionale samenwerking. Daarmee is de bezuiniging (58.000) in de huidige plannen nog niet gerealiseerd. Onze inzet is erop gericht deze wel te realiseren. Qua besparing, zijn er twee keuzes mogelijk. Of volstaan met de boven beschreven reeds ingeboekt bezuiniging van 58.000 en deze invullen zoals hierboven beschreven. Het alternatief lijkt een volledige sluiting. Dan wordt 524.000 bespaard.	524	524	524	524
1H.	Muziekschool De muziekschool heeft vanaf 2009 hard gewerkt aan een veranderingstraject. Dit traject heeft er voor gezorgd dat de muziekschool weer op de goede koers zit. Enkele resultaten zijn het wegwerken van de wachtlijsten, een directiewisseling, een nieuwe financieringssysteem, het beter benutten van de leslocaties en het flexibiliseren van de instroom van leerlingen. De komende jaren zal worden ingezet op het breder inzetbaar maken van docenten. Hierdoor is het mogelijk om het accent te leggen op AMV in het basisonderwijs. De kosten kunnen dan deels worden opgevangen door cofinanciering van de basisscholen en inzet van combinatiefunctionarissen. De subsidie voor individueel onderwijs (hafabra/instrumentaal/vocaal) is gebaseerd op een vooraf overeengekomen aantal leerlingen per activiteit, afhankelijk van de vraag. Hierdoor is een bezuiniging te realiseren, waarbij moet worden opgemerkt dat de muziekschool tijd nodig heeft voor omscholing van docenten. Ook heeft de muziekschool nog te maken met kosten die voortvloeien uit de reorganisatie en moet het eigen vermogen weer op peil worden gebracht. Het afgelopen jaar heeft de muziekschool impliciet al bezuinigd. Er is geen indexering toegepast (€ 6.000), de kosten voor twee inactieve medewerkers (€ p.m.) en 2% reserveopbouw (€ 7.700) zijn binnen het subsidiebedrag meegenomen. De overige ingeboekte bezuiniging moet worden opgevangen door een mindere afname van individueel onderwijs. Consequentie kan zijn dat leerlingen op een wachtlijst moeten worden geplaatst. In de gemeentebegroting is per 2014 al een structurele bezuiniging ingeboekt van 10%, te weten € 39.000. Een grotere bezuiniging is mogelijk; er is geen sprake van een wettelijke taak, maar dit kan niet gerealiseerd worden binnen de boven beschreven koers. Een mogelijk alternatief is subsidiering van muziekonderwijs op basisscholen en stoppen met de subsidiering van individueel onderwijs (hafabra/instrumenteel/vocaal). Aangezien een dergelijke beleidswijziging een uitgebreide voorbereiding en afweging vereist, is deze post pm opgenomen.	-	-	p.m.	p.m.
1I.	Beheers- en organisatiewerkzaamheden Met het gezamenlijk oppakken van beheers- en organisatiewerkzaamheden met Tytsjerksteradiel valt financieel voordeel te behalen. Voor sportvelden onderhoud wordt dit nu bijvoorbeeld samen met Tytsjerksteradiel onderzocht. Het bezuinigingsbedrag is opgenomen in de bezuiniging van 1 miljoen euro, die het samenvoegen van beide ambtelijke organisaties oplevert.	-	-	-	-
	Totaal programma 1	831	841	856	1022

Nieuwe ontwikkelingen/uitzettingen

Volg nr	Uitzettingen:	Bedrag (x € 1.000)			
		2012	2013	2014	2015
1J.	Consultatiebureaus Voor het handhaven van een consultatiebureauvestiging in alle dorpen is structureel € 45.000 nodig. De Raad heeft hierover reeds besloten in 2010. Voor 2011 moeten nog middelen worden vrijgemaakt en is dit nieuw beleid. De kosten bedragen € 45.000 structureel.	-45	-45	-45	-45
1K.	Leefbaarheidsprojecten Het SOFA, het sociaal ontwikkelingsfonds Achtkarspelen, is vanaf het begrotingsjaar 2011 beschikbaar. Op dit moment wordt het project minsten meitsje in doarp hieruit bekostigd. Het SOFA is vooral gericht op de sociale leefomgeving van een dorp. Gezien de initiatieven uit het dorp Twijzel wordt voorgesteld een bedrag van 30.000 euro vrij te maken uit het SOFA, om na te gaan, of het project in de volle breedte kan worden gerealiseerd. Het gaat hier vooral om activiteiten die bij kunnen dragen aan het binnenhalen van subsidies van derden en andere overheden.	-30 SOFA: 30			
1L.	Alcoholmatigingsproject Het alcoholmatigingsproject, waaronder het ketenbeleid, loopt af. Tot nog toe is dit zeer succesvol gebleken. Er is een tussentijdse evaluatie ter inzage gelegd voor de Raad, en medio dit jaar zal er opnieuw gerapporteerd worden over de voortgang. We ramen in deze kadernota geen middelen voor de continuering van het project.	-	-	-	-
1M.	Wmo-nota In 2012 treedt de nieuwe Wmo-nota in werking. Inhoudelijk zal deze veel vernieuwing brengen. Financieel, zullen een aantal bezuinigingen moeten worden opgevangen. De verwachting is dat de nieuwe nota gerealiseerd gaat worden binnen bestaande financiële kaders. In dit beleid wordt ook het project welzijn in eigen huis meegenomen.	-	-	-	-
1N.	Klasseglas Over klasseglas is al eerder besloten. De financiering vindt plaats uit middelen voor onderwijsachterstandenbeleid. Gezien de partijen die er bij betrokken zijn, en ook de commerciële belangen van de leveranciers, heeft dit project een lange doorlooptijd. Momenteel wordt onder meer gekeken naar de mogelijkheid van Europese subsidies.	-	-	-	-
1O.	Combinatiefuncties Er zijn nog rijksmiddelen beschikbaar voor de invulling van combinatiefuncties. Door onze gemeente was deze ruimte al gereserveerd voor sport. Vanaf 2012 zal worden ingegaan tot invulling van deze functies binnen de gemeente. Dit leidt niet tot uitzetting van de begroting. Inhoudelijk zijn de combinatiefuncties bijzonder interessant. Door een koppeling aan te brengen tussen activiteiten op het gebied van sport, onderwijs en cultuur, kunnen aan kinderen en hun ouders toekomstbestendig onderwijs en activiteiten worden geboden.	-	-	-	-
1P.	NASB NASB staat voor Nationaal Actieplan voor Sport en Bewegen. Hiervoor ontvangt onze gemeente landelijke subsidie. Er moet echter wel gemeentelijke cofinanciering tegenover staan; het is nog onduidelijk of dat met bestaande begrotingsposten kan lukken. Op dit gebied wordt de samenwerking met Tytsjerksteradiel en Kollumerland gezocht.	-	-	-	-
1Q.	Byldskermloket Op 27 november 2010 is in Twijzelerheide het Byldskermloket geopend in het voormalige				

Volg nr	Uitzettingen:	Bedrag (x € 1.000)			
		2012	2013	2014	2015
	pand van de Rabobank. In het kader van het project Minsken Meitsje in Doarp is in ditzelfde pand ook het Heidepunt, met o.a. een inbrengwinkel, gevestigd. De pilot is gesubsidieerd vanuit het project Vital Rural Area, een project in het Europese Inter IVB programma. Het project is opgeleverd v.w.b. techniek, hardware, locatie, inrichting en begeleiding (vanuit Raderwerk) binnen de richtlijnen van VRA. Vanuit het nog te realiseren KCC konden eind 2010 nog niet alle gemeentelijke diensten worden aangeboden, dit is opgelost door eerst alleen de diensten van afdeling Werk, Inkomen en Zorg aan te sluiten. In juni 2011 gaat het KCC van start en kunnen alle gemeentelijke vragen via het byldskermloket gesteld worden en is de meerwaarde groter voor burgers uit het dorp. Vanaf juni 2011 neemt de gemeente Achtkarspelen de projectleiding op zich. Tot 1-12-2011 is het burgerloket (Twijzelerheide) financieel geborgd vanuit VRA. Hierna maakt het in de begroting, wat structurele kosten betreft, deel uit van het project Minsken Meitsje in Doarp wat ook in Twijzelerheide speelt. Of het exploitatiebudget voor MMID toereikend is wordt duidelijk na afrekening eind dit jaar. Dat geldt ook voor de volledige dekking voor de vaste lasten van het Byldskermloket vanuit MMID. De structurele en vervangingskosten van het aanbiederloket (gemeentehuis) vallen onder de begroting van het KCC.	-	-	-	-
	Totaal programma 1	-45	-45	-45	-45

Programma 2 - Werk, Inkomen & Zorg

Algemeen

Landelijke ontwikkelingen zijn van grote invloed op dit programma voor de komende vier jaar. Volgens de huidige planning zal de Wet werken naar vermogen per 1 januari 2013 van start gaan. Dat betekent veel voor gemeenten. De Wsw, de WAJONG en de Wwb worden geïntegreerd tot één regeling. Voor de betrokkenen kan dit onzekerheid opleveren, voor de uitvoerende diensten levert het veel werk, en het biedt ook nieuwe uitdagingen en kansen.

Gezien de hoeveelheid geld die er omgaat, zijn er ook financiële risico's voor de gemeente. Voor onze gemeente geldt nog een extra uitdaging. De samenvoeging van de uitvoerende diensten werk en inkomen, is een van de proeftuinprojecten met Tytsjerksteradiel. De ontwikkelingen in de wet Werken naar vermogen worden daarin, voor zover nu te overzien, meegenomen.

Wel is het in het licht van de landelijke ontwikkelingen de vraag of het niveau van twee gemeenten voldoende is om in te kunnen spelen op de nieuwe wet. De schaalgrootte van 60.000 inwoners lijkt nog aan de kleine kant voor een zelfstandige sociale dienst.

Het rijk zal ook bezuinigen op de uitvoeringskosten voor de sociale wetgeving. Dit betekent dat hiervoor minder middelen naar de gemeente zullen komen. Omdat dit zo sterk samenhangt met de invoering van de Wet werken naar vermogen en de nieuwe, andere invulling van de taken op het gebied van sociale wetgeving door de gemeente, is deze ontwikkeling niet meegenomen in deze kadernota. Komende jaren komt dit onderwerp zeker terug.

Ook zijn in deze begroting geen extra middelen geraamd voor het inkomensdeel. Ons beleid is gericht op hoogwaardige handhaving, streng aan de poort, goede invulling van verhaal en terugvordering en een gericht uitstroombesleid. De rijksmiddelen zouden daarom voldoende moeten zijn. Maar economische ontwikkelingen en rekenmodellen van het Rijk kunnen hier op van invloed zijn. We zullen dan ook een hoger bedrag gaan reserveren in de reserve weerstandsvermogen.

De rijksbezuinigingen op re-integratiemiddelen (participatiebudget) gaan al in per 1 januari 2012 en zijn meegenomen in deze kadernota. Het gaat hier om zeer substantiële bedragen. De cliënten zullen de gevolgen hiervan zeker gaan ondervinden.

Uitgangspunt is dat de bezuinigingen zullen worden doorvertaald naar de werksoort. We zien geen mogelijkheden deze bezuinigingen op andere wijze op te vangen.

Ombuigingsvoorstellen participatiebudget

Het in 2010 en de jaren daarvoor ingezette re-integratie en participatiebeleid is gebaseerd op een budget van ruim 2.2 miljoen. Voor 2011 is dit bedrag ook nog beschikbaar. Per januari 2012 zal het bedrag worden verlaagd met ruim een miljoen euro. Met inachtneming van de toekomstige Wet Werken naar Vermogen zullen voor 2012 al ingrijpende beslissingen over het participatiebudget moeten worden genomen.

Volg nr	Ombuigingen:	Bedrag (x € 1.000)			
		2012	2013	2014	2015
P1.	Team Werk De kosten van het team Werk, incl. aandeel teamleider, zijn voor 2012 geraamd op € 424.550 (incl. overhead). Deze kosten kunnen vanaf 2012 niet meer uit het participatiebudget bekostigd worden. De reden daarvoor is dat het team haar activiteiten alleen nog gaat richten op zelfredzame personen. Hiervoor mag wettelijk geen financiering uit het participatiebudget plaatsvinden. Let wel: Een "bezuiniging" op het team Werk is alleen mogelijk als deze medewerkers indalen in bestaande interne vacatureruimte of wijzigingen in de bedrijfsvoering of uitstromen. Gezien de zeer korte periode, kan tijdelijk boventalligheid ontstaan. In de				

Volg nr	Ombuigingen:	Bedrag (x € 1.000)			
		2012	2013	2014	2015
	scenario's zijn de bezuinigingen direct doorgevoerd. Het tijdelijke personeelsknelpunt (boventalligheid) zal worden opgelost door een beroep te doen op de reserve flankerend beleid. We vinden dit gerechtvaardigd, omdat we personeel niet de dupe willen laten worden van gewijzigd rijksbeleid. Wel zullen we alle mogelijke inspanningen verrichten om zo snel mogelijk de boventalligheid op te lossen.	425	425	425	425
P2.	De Achtbaan Uitgangspunt van de nieuwe wet is werken naar vermogen. Zelfredzame werknemers krijgen geen ondersteuning meer vanuit de gemeente. De bezuiniging zal dan ook gezocht moeten worden in het niet meer begeleiden van de zelfredzame personen. Daarnaast is het de vraag of het instrument "De Achtbaan" kan/moet worden gecontinueerd. De Achtbaan is een maatschappelijk nuttige activiteiten project voor personen waarvoor de kansen op de reguliere arbeidsmarkt gering zijn. In het kader van de nieuwe wet zal van de werknemer binnen De Achtbaan de loonwaarde moeten worden vastgesteld. Vooruitlopend op de nieuwe wet wordt hieraan al gewerkt en kan op grond van de huidige resultaten een bezuiniging worden doorgevoerd van ca. € 250.000. Het instrument "De Achtbaan" drukt (in verhouding) met € 700.000 zwaar op het participatiebudget. Volgend jaar zullen we de ontwikkelingen voor de periode 2013 tot en met 2015 nader bezien. Dit hangt ook samen met de definitieve vormgeving van de Wet werken naar vermogen.	250	250	250	250
P3.	Senioren Actief Het project senioren actief kan (via de natuurlijke weg) worden afgebouwd van € 440.000 in 2011 naar € 340.000 in 2012. Ook hiervoor geldt, dat er al in 2012 wordt bezuinigd, en we de verder ontwikkelingen volgend jaar nog nader zullen bezien.	100	100	100	100
P4.	Gewijzigde diagnosestelling Diagnosestelling, vaststelling loonwaarde, zal in de toekomst op een andere wijze worden georganiseerd. Hierdoor kan binnen het participatiebudget deze kostenpost komen te vervallen. Vooruitlopend op het jaar 2013 kan dit in 2012 worden doorgevoerd.	100	100	100	100
P5.	Minder reiskosten Gezien de verlaging van het participatiebudget kunnen er aanzienlijk minder individuele trajecten worden uitgezet waardoor de reiskosten en overige kosten i.v.m. deelname aan de trajecten ook aanzienlijk lager zullen worden. Een bezuiniging van € 50.000 t.o.v. de uitgaven van 2011 is reëel.	50	50	50	50
P6.	Schulddienstverlening Uit het participatiebudget wordt ook een gedeelte van de gemeentelijke schulddienstverlening gefinancierd. Ook hiervoor geldt, dat dit wettelijk niet meer mogelijk zal zijn. Dit bedrag vervalt daarom. Een echte bezuiniging zal dit niet opleveren, tenzij de Raad de inzet voor schulddienstverlening wil verminderen.	-	-	-	-
	Totaal programma 2, participatiebudget	925	925	925	925

Ombuigingsvoorstellen restant programma 2

Volg nr	Ombuigingen:	Bedrag (x € 1.000)			
		2012	2013	2014	2015
2A.	Het afschaffen van de minimagids Het afschaffen van de minimagids levert een besparing € 10.000 per jaar op omdat de gids niet meer herdrukt hoeft te worden. Nieuwe ontwikkelingen als de RechtOp-site, gemeentelijks website, folders, KCC, snelbalie, publicaties in de krant, en een proactieve				

Volg nr	Ombuigingen:	Bedrag (x € 1.000)			
		2012	2013	2014	2015
	benadering kunnen maken dat een gids overbodig wordt.	10	10	10	10
2B.	De Langdurigheidstoeslag halveren Het vaststellen van de hoogte van de langdurigheidstoeslag is een gemeentelijke bevoegdheid. Destijds is er (gezien de eis dat het moest gaan om "substantiële bedragen" en in navolging van alle omliggende gemeenten) voor gekozen om voort te borduren op de oorspronkelijke bedragen en deze jaarlijks te indexeren. Momenteel liggen de jaarlijkse bedragen op € 355 voor een alleenstaande, € 454 voor een alleenstaande ouder en € 507 voor een echtpaar. Het is de vraag of de hoogte van deze bedragen in deze tijd nog steeds op het huidige niveau moeten worden gehandhaafd. Als de gemeente er voor kiest om bijvoorbeeld de helft van deze bedragen nog steeds als "substantieel" aan te merken, zou dat op jaarbasis € 30.000 kunnen schelen.	30	30	30	30
2C.	Het afschaffen van de duurzame gebruiksgoedregeling Deze regeling, heeft de afgelopen jaren meer het karakter gekregen van een inkomensondersteunende maatregel, waarbij de noodzakelijkheidsvraag over de kosten steeds meer naar de achtergrond is geschoven. Klanten die op basis van hun financiële positie voor deze regeling in aanmerking komen vragen jaarlijks de bijdrage van € 340 aan, waarbij ieder jaar het volgende duurzame gebruiksgoed wordt aangekruist. : In één jaar verstrekken we onder meer 32 wasmachines, 25 TV's, 16 koelkasten, etc. Afschaffing betekent wel een verschuiving naar de gewone bijzondere bijstand, maar omdat daar op basis van een individuele noodzaak wordt gewerkt, zullen de verstrekkingen in dit kader waarschijnlijk veel minder worden, ook al zal dan bijvoorbeeld voor een wasmachine een hoger bedrag moeten worden verstrekt. Door de uitvoering van de bijzondere bijstandsaanvragen binnen de snelbalie van het KCC, hoeft nauwelijks op extra uitvoeringskosten te worden gerekend.	50	50	50	50
2D.	Het afschaffen van de Collectieve ziektekostenverzekering AV Frieso Het oorspronkelijke doel van de AV Frieso was het bieden van een aanvullende verzekering met een behoorlijk uitgebreid pakket, waarin ook voorzieningen zaten waarvoor vaak bijzondere bijstand werd aangevraagd. Het AV-Frieso pakket gaat om een totaalpakket dat, inclusief de wettelijk verplichte basisverzekering, met kortingen om en nabij € 130 per maand kost. Hiervan neemt de gemeente per aangesloten verzekerde klant € 9 voor haar rekening, zodat de klant uiteindelijk een ruime ziektekostenverzekering heeft voor een bedrag van € 121,57 per maand. Een voordeel van de collectieve regeling voor de gemeente is, dat het bijzondere bijstandsaanvragen en uitvoeringskosten beperkt, aangezien men voor de gemaakte kosten al via de AV Frieso verzekerd is.	69	69	69	69
2E.	Het afschaffen van de Categoriele bijstand voor Chronisch zieken, Gehandicapten en Ouderen (65+) Het verstrekken van deze vormen van categoriale bijstand is een gemeentelijke bevoegdheid, welke zijn basis vindt in artikel 35, lid 3 en 4 Wwb. Afschaffing zonder meer zou € 19.600 opleveren. Het is de vraag of de gemeente hierin een taak voor zichzelf ziet. Afschaffing zal waarschijnlijk wel tot gevolg hebben dat het beroep op de gewone bijzondere bijstand toeneemt, maar aangezien daarbij een individuele noodzakelijkheidsbeoordeling plaatsvindt, zal er toch minder worden uitgekeerd.	20	20	20	20
	Totaal programma 2	179	179	179	179

Nieuwe ontwikkelingen/uitzettingen

Volg nr	Uitzettingen:	Bedrag (x € 1.000)			
		2012	2013	2014	2015
2F.	Kinderen doen mee/opvolging Lauwerspas Vanaf 2012 zijn er geen middelen meer opgenomen voor de Lauwerspas. Afschaffing betekent dat er geen sprake meer is van een regeling ter bestrijding van sociale uitsluiting. Gezien het raadsbesluit van 16-12-2010 moet er wel een aparte regeling ten behoeve van dit doel blijven. Hiertoe zou kunnen worden overgegaan tot een regeling zoals de gemeente Tytsjerksteradiel die kent. Hierin zou uitdrukkelijk een regeling ten behoeve van kinderen uit arme gezinnen moeten worden opgenomen. Tot dusverre wordt een dergelijke regeling door de Lauwerspas uitgevoerd ("Kinderen doen mee"), maar deze zal vervallen als de Lauwerspas uit beeld verdwijnt. Dit betekent nieuw beleid. Voor dit nieuwe beleid, dat een minimaregeling ter bestrijding van sociale uitsluiting van mensen met een minimuminkomen (een geld terug regeling voor het hele gezin) én een regeling ten behoeve van de participatie van kinderen uit arme gezinnen (bijvoorbeeld een computer en een lespakket voor kinderen die voor het eerst naar het voortgezet onderwijs gaan) moet inhouden, is voor 2012 en volgende jaren naar verwachting 50.000 euro nodig. Voor 2012 is dit bedrag nog beschikbaar. De uitvoering van een dergelijke regeling moet plaatsvinden binnen de snelbalie van het KCC, waardoor nauwelijks op extra uitvoeringskosten hoeft te worden gerekend.				
			-50	-50	-50
2G.	Kanteling Vernieuwend is de kanteling in de Wmo. De Wmo is geen zorg- of voorzieningenwet maar een welzijns- en participatiewet. Er is een kanteling nodig van voorzieningenwet naar ondersteuning op maat, waarbij het uitgangspunt de eigen kracht van de burgers is. De relatie tussen burger en gemeente wordt meer wederkerig. Er komt meer nadruk op wat de burger zelf kan en wat hij kan bijdragen om anderen te helpen. Een cruciaal onderdeel van de kanteling is het uitbreiden van het voorzieningenaanbod in de gemeente. Om de beweging naar meer oplossingen in de sfeer van eigen kracht, sociale netwerken en algemene voorzieningen te kunnen maken, moeten er wel dit soort voorzieningen bestaan. De gemeente zal zich moeten richten op: – Het bevorderen van eigen kracht, zoals empowerment en reactivering. – Het ondersteunen van mantelzorg en vrijwilligers. – Het aanbieden van algemene voorzieningen, inclusief de daarvoor benodigde infrastructuur: Voor het uitbreiden van het voorzieningenaanbod kan worden gekeken naar mogelijkheden binnen bijvoorbeeld de Wwb, Wsw, Wajong. Mogelijkheden zijn: – Het Wmo-team bezoekt de cliënten thuis. Dit levert niet alleen een kwaliteitsvoordeel op. Het biedt ook mogelijkheden de Wmo op de langere termijn betaalbaar te houden. Er wordt veel bewuster gekeken naar wat nodig is, en ook wordt er naar ander mogelijke oplossingen gezocht. – Door het inzetten van Raderwerk (klussen e.d.) wordt met een collectieve inzet van middelen bijgedragen aan de redzaamheid van Wmo-clieënten. Gemeentebreed gezien levert dit financieel voordeel op. – Wanneer we als gemeente inzetten op collectieve voorzieningen zoals licht pedagogische hulpverlening (prestatieveld 2 Wmo) of andere vormen van ondersteuning (Mantelzorg, vrijwilligers) kunnen we in veel gevallen erger voorkomen. Met andere woorden: accent op preventie. De beleidswijzigingen hebben ook een financieel aspect. Uitgangspunt is om de vernieuwingen binnen de huidige budgetten te realiseren. De druk die anders in de toekomst door de toegenomen vraag en vergrijzing op de Wmo budgetten komt te staan wordt zo voorkomen.				

Volg nr	Uitzettingen:	Bedrag (x € 1.000)			
		2012	2013	2014	2015
	Echter ter stimulering van de kanteling, en op de ondersteuning en verdere ontwikkeling van sociale netwerken, buren, familie, mantelzorgers enzovoort willen we extra in gaan zetten. Hiermee is een bedrag van € 30.000 gemoeid.	-30	-30	-30	-30
2H.	Snelbalie Onderdeel van het KCC worden snelbalies op het vakgebied van de WWB en WMO. En hoewel het woord balie aan een fysiek loket doet denken, is het in de eerste plaats een digitale oplossing. Naast de Snelbalies WWB en WMO zijn de Rechtspotsites/Rechtspwijzers WWB en WMO aangeschaft. Hieraan gepaard worden nieuwe werkprocessen ontwikkeld, waardoor een aantal producten veel sneller kunnen worden verstrekt. Voor 2011 zijn er middelen geraamd voor deze automatisering. Vanaf 2012 zijn de automatiseringskosten € 30.000 structureel.	-30	-30	-30	-30
2I.	Voorzieningen Wat betreft de individuele voorzieningen kan nauwelijks meer worden bezuinigd, we zitten op het wettelijk minimum. Waar misschien nog een klein voordeel valt te behalen is op het gebied van de woningaanpassingen. De gemeente is met de komst van de Wmo volledig verantwoordelijk geworden voor woningaanpassingen. Er worden meer woningaanpassingen aangevraagd dan onder de wet voorzieningen gehandicapt het geval was, mede door de vergrijzing en de ontwikkelingen in de AWBZ (kleinschalig wonen). Willen we als gemeente de kosten van de voorzieningen op een aanvaardbaar niveau houden dan zullen we hiermee aan de slag moeten. Dit betekent dat we het huidige beleid tegen het licht moeten houden en preventief maatregelen moeten gaan nemen. Uitgangspunt is, dat er geen extra middelen beschikbaar komen, en de oplossing wordt gezocht in aanpassing van het beleid. In de stellingen bijeenkomst met de Raad bleek er weinig draagvlak te zijn voor een beleid dat verhuizen naar een aangepaste woning in een ander dorp mogelijk maakt. Een bezuiniging hierop is dan ook nog niet ingeboekt.	-	-	-	-
2J.	Wsw De Wsw is hier onder nieuw beleid gebracht, omdat we verwachten dat, ondanks alle inspanningen van de Caparis directie en de gezamenlijke gemeenten, we voorlopig begrotingstechnisch gezien, rekening zullen moeten houden met meer uitgaven. De gemeentelijke opdracht m.b.t. de Wsw is overgedragen aan de GR SW Fryslân die de uitvoering vervolgens heeft opgedragen aan Caparis N.V. De komende jaren zullen er vele wijzigingen worden doorgevoerd m.b.t. de WSW. Er wordt vanaf 2013 onderscheid gemaakt tussen de huidige WSW doelgroep met verkregen rechten en plichten en de nieuwe groep met een beperkte loonwaarde. Nu is al duidelijk dat voor de uitvoering Wsw vanaf 2011 t/m 2015 de rijksbijdrage per SE -wordt verlaagd van ruim € 27.000 naar ruim € 22.000. Uit de exploitatie van het SW-bedrijf zou het verschil moeten worden opgevangen. Het ziet er niet naar uit dat de uitvoerende Wsw-organisatie(s) (Caparis en Trion) dit verschil de komende jaren kunnen opvangen. Hierdoor zal rekening moeten worden gehouden met een hogere gemeentelijke bijdrage. Dit staat haaks op de prognose Van Caparis NV om de gemeentelijke bijdrage per 01-01-2012 op nihil te stellen. Aangezien de beleidsinstek in de eerste plaats gericht is op het realiseren van kostendekkendheid voor de gemeente binnen de rijksvergoeding, wordt niet voorgesteld de begrotingpost te verhogen. De oplossing wordt gezocht in verhoging van de reserve weerstandsvermogen voor de Wsw. Gezien de ontwikkelingen die hierboven zijn geschetst zal er echter met een zeer hoge mate van waarschijnlijkheid een beroep moeten worden gedaan op die reserve.	-	-	-	-
	Totaal programma 2	-60	-110	-110	-110

Programma 3 - Veiligheid

Algemeen

De vergrijzing, bevolkingskrimp en klimaatproblemen zijn populaire onderwerpen onder toekomstverkenner. Veiligheid - kerntaak van de overheid - dat van oudsher hoog in het prioriteitenlijstje van burgers en overheden staat, mag in dit rijtje zeker niet ontbreken.

Een aantal ontwikkelingen keert steeds terug. Het is dan ook zinnig hierop te anticiperen. Het gaat om trends zoals de toename van cybercrime, de verharding van zichtbare vormen van criminaliteit, de kansen en risico's van participatie, en de uitbreiding van de particuliere beveiligingssector. Ook het groeiende belang van subjectieve veiligheid speelt een rol in vrijwel elk toekomstbeeld.

Door de nieuwe Politiewet en de komst van de nationale politie wordt er ook een andere rol van gemeenten verwacht. Er zal invulling moeten worden gegeven aan de versterking en verankering van het lokale gezag. Dit dient onder andere vorm worden gegeven door een sterke gemeentelijke regierol (wijziging Gemeentewet, opstellen integraal veiligheidsplan). De gemeente dient zich in de positie te brengen om regie te nemen en leidend te zijn inzake lokale veiligheid. Hier kan onder andere invulling aan worden gegeven door intensieve gemeentelijke samenwerking. Daarbij is het vooral zaak om verbintenissen te leggen met andere beleidsvelden en ketenpartners (zowel intern als extern).

Daarnaast zou er op bovenstaande ontwikkelingen geanticipeerd kunnen worden door de inzet van bijvoorbeeld Burgernet en Buitengewone opsporingsambtenaren (BOA's) voor het toezicht in de openbare ruimte. Binnen de huidige financiële kaders is hier voorlopig echter geen ruimte voor.

In oktober 2010 is de Wet Veiligheidsregio's van kracht geworden. Dit heeft gevolgen voor zowel de brandweezorg als de crisisbeheersing. De minimale kwaliteitsnormen worden geherdefinieerd en hier moet op lokaal niveau aan worden voldaan. De uitkomsten van het onderzoek naar het nieuwe dekkingsplan en de nieuwe vastgestelde normen (opkomsttijden en aanrijdtijden) zullen geïmplementeerd worden bij de lokale brandweer. Daarnaast heeft de Minister besloten dat de brandweezorg geregionaliseerd zal worden. Deze ontwikkelingen zullen de komende maanden nog een enorme inspanning vergen. Behalve organisatorisch heeft een en ander ook financiële consequenties. Er zullen dan ook vooral creatieve oplossingen moeten worden gezocht en zal geprofiteerd moeten worden van andere lopende ontwikkelingen.

We moeten hierbij rekening houden dat de inwoners van Achtkarspelen gemiddeld fors minder betalen per inwoners aan de brandweezorg dan het Fries gemiddelde. Bij regionalisering van de brandweer zou dit dan ook financieel nadelig uit kunnen pakken voor onze gemeente.

Hoewel Veiligheid een van de weinige echte kerntaken is van de overheid zal er in de bezuinigingsoperatie ook naar dit beleidsveld worden gekeken. Bij de politie, de belangrijkste veiligheidspartner, plukken ze hier inmiddels volop de vruchten van. Het is dan ook zaak het accent in de veiligheidsketen te verschuiven van repressie naar proactie en preventie. De verantwoordelijkheid zal de komende tijd meer en meer bij de burgers, bedrijven en dorpsgemeenschappen zelf worden neergelegd. Dit zal echter niet vanzelf gaan maar hierin zal geïnvesteerd moeten worden.

Ombuigingsvoorstellen

Volg nr	Ombuigingen:	Bedrag (x € 1.000)			
		2012	2013	2014	2015
3A.	Capaciteit Integrale Veiligheidszorg Binnen de totale formatie Veiligheid is momenteel sprake van 8 uren vacatureruimte. Besloten kan worden deze ruimte structureel niet in te vullen. Verwacht wordt dat dit opgevangen kan worden door onder andere intensiever samen te werken met collega's van de buurgemeenten.	12	12	12	12
3B.	Crisisbeheersing Met het van kracht worden van de Wet Veiligheidsregio's dienen gemeenten een crisisplan op te stellen ter vervanging van het oude rampenplan. De gemeente Achtkarspelen gaat de gemeentelijke crisisorganisatie herinrichten en samen invullen met de gemeente Tytsjerksteradiel. De eisen aan deze organisatie zijn per taak wettelijk gedefinieerd. Op termijn betekent dit dat er per gemeente minder "handen en voeten" getraind hoeven te worden.	10	10	10	10
3C.	Inverdieneffecten door het leveren van experts aan de regio Regionaal worden er pools samengesteld van experts welke in geval van een ramp kunnen worden ingevlogen om te assisteren in een getroffen gemeente. Deze expertpools worden gevuld door mensen uit de Friese gemeenten. Achtkarspelen levert naar verwachting 4 tot 6 experts aan de regio. Per expert ontvangt de gemeente een vergoeding van 3500 euro. Vooralsnog gaan we uit van een opbrengst van 3 experts.	10	10	10	10
3D.	Handhaving sociale veiligheid Voor het grootste deel wordt de aanpak van de jaarwisseling uit deze budgetten betaald. De aanpak is de afgelopen jaren succesvol geweest. Inzet van particuliere beveiligers, camera inzet, stimulering van dorpsactiviteiten zijn de basis van deze aanpak welke geleid heeft tot vooral een feestelijke sfeer tijdens de jaarwisseling. Wellicht kan de gemeente inmiddels een stap terug doen en de verantwoordelijkheid meer bij de dorpen zelf leggen. Risico van de teugels nu al los te laten is een terugval in de oude gewoonten. Dit zou dus kunnen betekenen dat het schadebedrag de komende jaren weer hoger uitvalt.	15	15	15	15
3E.	Brandweer NOF Voor de begroting 2011 is er ook al nadrukkelijk naar de brandweer NOF gekeken en is er een forse taakstellende bezuiniging opgenomen. De kaasschaafmethode werkt niet meer op de brandweerbegroting. Er zullen keuzes gemaakt moeten worden. Voorgesteld wordt in ieder geval een keuze te maken op preventie. Dit houdt in de controles te beperken tot de zwaardere prioriteitsklassen waar bijvoorbeeld minder zelfredzame personen verblijven. De gemeente dient met betrekking hiertoe een protocol (kader) handhaving preventie brandveiligheid op te stellen waarin de nodige keuzes worden gemaakt.	15	15	15	15
3F.	Veiligheidstaken Verdergaande bezuinigingen (bijvoorbeeld van de huidige 1,8 fte naar 1,0 fte) levert een nog forsere besparing op de formatie Veiligheid. Op deze wijze kan echter niet meer worden voldaan aan de huidige wettelijke vereisten op grond van Wet Veiligheidsregio's (na de wetswijziging) Gemeentewet. Op basis van de gewijzigde Gemeentewet en met de komst van de Nationale politie dient de gemeente nadrukkelijk de regierol op het Integrale Veiligheidsterrein te nemen. Het veiligheidsbeleid moet op orde zijn en van hieruit moet de politie worden aangestuurd en bevraagd. Als een en ander niet van de grond komt sluit de gemeente achter aan in de rij als de steeds schaarser wordende politie capaciteit wordt verdeeld. Daarnaast kan geen invulling worden gegeven aan andere bevoegdheden die er op dit terrein richting gemeente (en de burgemeester in het bijzonder) komen.				

Volg nr	Ombuigingen:	Bedrag (x € 1.000)			
		2012	2013	2014	2015
	Indirect komt een korte termijn besparing op formatie Veiligheid later als een boemerang dubbel en dwars terug. Dit vertaalt zich zowel in geld (jaarwisseling, laatste schooldag etc.) als in maatschappelijke onrust.	42	42	42	42
	Totaal programma 3	104	104	104	104

Nieuwe ontwikkelingen/uitzettingen

Volg nr	Uitzettingen:	Bedrag (x € 1.000)			
		2012	2013	2014	2015
3G.	Veiligheidshuis Het veiligheidshuis Fryslân gaat een steeds prominentere rol innemen in het Friese veiligheidslandschap. Hierbij gaat het om nazorg van ex-gedetineerden, persoonsgerichte en gebiedsgerichte aanpak en kennis en expertisecentrum. Nu worden de kosten nog grotendeels gedekt door centrumgemeente Leeuwarden. De verwachting is dat er binnenkort (2013) een regionale financieringsstructuur wordt voorgesteld.		-6	-6	-6
3H.	Blusgroep Brandweer Eerder - in het coalitieakkoord/kadernota 2011 - is aangegeven dat het opheffen van een blusgroep 150.000 euro aan structurele besparingen oplevert. Deze besparing is meegenomen in het meerjarenperspectief. Hoewel deze mededeling op zich klopt, is het niet reëel te veronderstellen dat gelet op de vele ontwikkelingen (regionalisering, Wet Veiligheidsregio's, nieuw dekkingsplan) er de komende jaren in de breedte van de brandweerorganisatie bezuinigd kan worden. De besparingen als gevolg van het mogelijk opheffen van een blusgroep zullen nodig zijn voor verplaatsen van bestaande kazernes, organiseren van (gedeeltelijke) dagbezetting van kazernes en het voldoen aan de strengere eisen op grond van de Wet Veiligheidsregio's ten aanzien van opleiden en oefenen. Daarnaast zal de intensievere inzet op risicobeheersing (preventie) de nodige voorinvesteringen vergen. Het is hierbij goed om te weten dat het gemiddeld bedrag dat de inwoner van Achtkarspelen momenteel betaalt aan de brandweertzorg (€ 42) ruim lager is dan het Friese gemiddelde.		-107	-107	-107
3I.	Brandweer Een voorbeeld van de hierboven genoemde ontwikkelingen is de uitvoering van het plan van aanpak naar aanleiding van het onderzoek van Cap Gemini. Dit is een onderzoek naar de wettelijke noodzakelijk kwaliteitsverbetering van de brandweertzorg. Het gaat hierbij om het intensiveren van opleidingen en oefeningen van onze brandweermensen en enkele beleidsmatige inspanningen. Op deze wijze wordt voldaan aan de minimale wettelijke vereisten. De kosten van deze inspanningen bedragen 43.000 euro ten laste van de begroting van de brandweer Noordoostfriesland	-43	-43	-43	-43
	Totaal programma 3	-43	-156	-156	-156

Programma 4 - Leefomgeving

Algemeen

In dit programma staat de fysieke leefomgeving centraal.

Onderdelen van dit programma zijn onder meer:

- Wegen en straten;
- Parkeren;
- Groenvoorzieningen;
- Openbare verlichting;
- Afval;
- Riolering;
- Gebouwenonderhoud

Uitgangspunt binnen het programma Leefomgeving is het goed huisvaderschap van de gemeente, namelijk het in een goede staat van onderhoud brengen en houden van de publieke kapitaalgoederen, waaronder de producten wegen, riolering, groen, gebouwen en diverse andere infrastructurele producten. Dit is een van de primaire taken van de gemeente. De toezichthouder van de gemeente, de Provincie, ziet er op toe dat de gemeente haar verantwoordelijkheid in deze, het op een adequate wijze onderhouden en in stand houden van haar kapitaalgoederen, goed behartigt.

Ook binnen het programma Leefomgeving zijn de laatste jaren al behoorlijk wat bezuinigingen doorgevoerd. De behaalde bezuinigingen zijn o.a. het gevolg van een efficiëntere bedrijfsvoering maar ook doordat de meeste voor de hand liggende uitgaven die zich lenen voor bezuinigingen in de voorbije jaren reeds in de begroting zijn verwerkt. Conclusie is nu wel dat 'de lucht' er uit is binnen de begroting van het programma Leefomgeving.

Om te komen tot verdere bezuinigingen binnen het programma zullen er keuzes gemaakt moeten worden in het al dan niet uitvoeren van bepaalde taken. Dit vraagt om een scherpe heroriëntatie op het gemeentelijk beleid en de gemeentelijke uitgaven. Hieronder is per onderdeel aangegeven waarop bezuinigd zou kunnen worden en hoe deze gerealiseerd kan worden.

Ombuigingsvoorstellen

Volg nr	Ombuigingen:	Bedrag (x € 1.000)			
		2012	2013	2014	2015
4A.	Inlopen achterstallig wegenonderhoud Ten aanzien van het wegwerken van het achterstallig wegenonderhoud liggen we voor op schema. Doelstelling was en is om per jaar 6% hierop in te lopen ten aanzien van het peiljaar 2006. Eind 2006 bedroeg het achterstallig wegenonderhoud € 7,9 miljoen. Eind 2010 zijn we 38% ingelopen (stand eind 2010: € 4,9 miljoen) en dat is dus meer dan de ten doel gestelde 24% (4 x 6%). In het najaar van 2010 heeft de gemeenteraad ingestemd met het gefaseerd wegwerken van de (resterende) achterstand en heeft hiervoor de benodigde middelen beschikbaar gesteld. In dit voorstel was de stand van het achterstallig wegenonderhoud aan het eind van 2010 nog niet bekend en is dus uitgegaan van de op dat moment meest recente gegevens, de stand aan het eind van 2009, zijnde € 6,3 miljoen. Dat we nu per eind 2010 meer zijn ingelopen en de achterstand lager is uitgevallen is erg mooi en dus een meevaller. Voorgesteld wordt om de (kleinere) achterstand nog steeds in een periode van 10 jaar weg te werken en reeds met ingang van 2011 te verlagen naar € 490.000 per jaar. Dit levert een jaarlijks voordeel op van € 70.000 per jaar.				

Volg nr	Ombuigingen:	Bedrag (x € 1.000)			
		2012	2013	2014	2015
	Elk jaar worden de gemeentelijke wegen geïnspecteerd door hiervoor opgeleide inspecteurs en wordt de actuele kwaliteit in kaart gebracht. Deze inspectiecijfers vormen de basis voor de onderhoudsplanning van de wegen en leiden tot een meerjarig financieel 'plaatje'. Elk jaar vindt er dus weer een actualisatie plaats waardoor de financiële vraag weer kan worden bijgesteld. Dat kan zoals dit jaar een voordeel opleveren maar kan ook een nadeel opleveren als er bijvoorbeeld veel winterschade is geweest.	56	60	64	69
4B.	Geen kwijtschelding van gemeentelijke belastingen voor de minima De gemeente Achtkarspelen hanteert een kwijtscheldingsbeleid voor gemeentelijke belastingen. In sommige gevallen is hele of gedeeltelijke kwijtschelding van de onroerende zaakbelastingen, de afvalstoffenheffing en het rioolrecht mogelijk. Of iemand hier al dan niet voor in aanmerking komt hangt af van de financiële situatie van de aanvrager. Voorgesteld wordt deze mogelijkheid af te schaffen. Aangezien de 'kosten' van het kwijtscheldingsbeleid ten laste van de producten riolering en reiniging worden gebracht, kunnen de tarieven voor de afvalstoffenheffing en het rioolrecht omlaag, aangezien deze kostendekkend dienen te zijn. Hierdoor ontstaat de ruimte om, bij een gematigde stijging van de totale lokale lasten, de OZB (extra) te verhogen. In het scenario 'Sociaal bewogen en zorggericht' wordt voorgesteld deze kwijtschelding meer geleidelijk af te schaffen.	245	245	245	245
4C.	Openbare Verlichting Er wordt voorgesteld om taakstellend een structureel bedrag van € 50.000 te bezuinigen op de openbare verlichting. In de tweede helft van dit jaar zal de gemeenteraad zich uitspreken over het beleid van de openbare verlichting. Hierin zullen een aantal scenario's opgenomen worden hoe een dergelijke structurele besparing gerealiseerd zou kunnen worden. Hierin kan de gemeenteraad dan een besluit nemen. Hierbij kan gedacht worden aan terughoudender om te gaan met verlichten. Zo zou bijvoorbeeld alle openbare verlichting buiten de bebouwde kom kunnen komen te vervallen, behalve op de kruispunten en de discontinuïteiten (scherpe bochten bv). Ook zou ervoor gekozen kunnen worden om de Openbare Verlichting tussen 23.00 en 6.00 helemaal te doven.	50	50	50	50
4D.	Baggeren de Swadde In verband met een aangetroffen waterbodemonverontreiniging in de Swadde te Twijzelerheide en de veronderstelde relatie met de riooloverstort ter plaatse is in 2006 een budget van € 200.000 gereserveerd voor een mogelijke waterbodemsanering. Later is hierop nog een korting van 10% toegepast als mogelijk aanbestedingsvoordeel. Vervolgens is in 2007 een nader waterbodemonderzoek uitgevoerd. Op basis van dit onderzoek en de risicobeoordeling is een beschikkingsaanvraag over de ernst en spoedeisendheid bij de provincie Fryslân ingediend. Hierop heeft de Provincie in 2007 een beschikking afgegeven. In de beschikking is vastgesteld dat het om een ernstig geval van waterbodemonverontreiniging gaat maar dat het vastgestelde geval niet spoedeisend is. Ook uit de laatste risicobeoordeling van 2008 is vast komen te staan dat er geen onacceptabele risico's voor de volksgezondheid zijn (bv. als gevolg van het eten van vis uit de Swadde of het zwemmen in de Swadde). In de beschikking van de Provincie is aangegeven dat het om een niet spoedeisend geval gaat. Vanuit dat oogpunt is er geen reden om (direct) tot sanering over te gaan. Een positief besluit tot saneren heeft echter een precedentwerking ten aanzien van andere vervuilde waterbodems elders in de gemeente (bijvoorbeeld de Lieuwespoel te Harkema en de Ald Feart te Surhuizum) waarbij ook sprake is van ernstige waterbodemonverontreiniging maar waar ook niet (direct) tot sanering wordt overgegaan. Gelet op het vorenstaande adviseer wij u daarom op korte				

Volg nr	Ombuigingen:	Bedrag (x € 1.000)			
		2012	2013	2014	2015
	termijn niet tot sanering over te gaan. Dit leidt tot een eenmalig voordeel van € 180.000. Door deze middelen in te zetten om versneld af te schrijven op investeringen met maatschappelijk nut wordt een voordeel behaald van € 9.000 structureel.	9	9	9	9
4E.	Levensloop bestendig inrichten openbare ruimte In de kadernota 2010 is voor de periode 2011 tot en met 2014 een jaarlijks krediet van € 40.000 beschikbaar gesteld voor het levensloop bestendig inrichten van de openbare ruimte. Ook bij de discussie over de groenstroken was het levensloopbestendig inrichten van de openbare ruimte een onderdeel van de plannen. Hieronder valt de aanleg van: - trottoirs zodat rollators en rolstoelgebruikers niet meer de rijbaan op hoeven, - voldoende parkeerplaatsen voor gehandicapten, - geen hagen en hoge/dichte beplanting langs de trottoirs, maar ruime zichtlijnen die een veilig gevoel geven, - voldoende verlichting in de buitenruimte en openbare gebouwen, - zitbankjes op seniorenhoogte, - ontmoetingsplekken voor ouderen, - aanleg van jeu de boulesbanen, - aanleg van wandel- en fietspaden, - etc. Gezien de relatie die er ligt met het groenstrokenbeleid zou overwogen kunnen worden om het beschikbaar gestelde budget wat meer gefaseerd, getemporiseerd dan wel gedeeltelijk niet meer in te zetten. In plaats van de beschikbaar gestelde budgetten van € 40.000 zouden deze dan teruggebracht kunnen worden naar € 20.000. Dit levert een structurele besparing op van € 4.000.	1	2	3	4
4F.	Verbreden wegbermen of aanbrengen damwanden Op bepaalde locaties zijn de wegbermen erg smal en steil langs sloten en vaarten. Bermen zakken weg en brokkelen af waardoor zelfs de wegconstructie wordt aangetast. Soms kunnen deze problemen opgelost worden door een strook grond aan te kopen aan de andere zijde van het water. Hierdoor kan de ligging van de sloot of vaart wat worden opgeschoven en daardoor ontstaan weer bredere bermen. Wanneer dit niet mogelijk is kan het plaatsen van damwanden ook een oplossing bieden. Hierdoor wordt de stevigheid van de berm en daardoor de wegconstructie gewaarborgd. Hiervoor is in de kadernota 2010 voor de periode 2011 tot en met 2014 een krediet beschikbaar gesteld van € 50.000 per jaar. In het licht van de bezuinigingen zou voorgesteld kunnen worden om deze maatregelen ook meer gefaseerd uit te voeren en het jaarlijkse budget te halveren naar € 25.000. Dit leidt tot een structurele besparing van € 5.000.	1	3	4	5
4G.	Minder vaak maaien binnen de bebouwde kom In het contract met Caparis is opgenomen dat we het siergazon binnen de bebouwde kom 23 keer per jaar maaien. Natuurlijk is dit een gemiddelde op basis van ervaringscijfers maar er zal uiteindelijk worden afgerekend op basis van werkelijke maaibeurten die nodig zijn als gevolg van de weersomstandigheden. Door nu te gaan sturen op 'slechts' 15 keer te maaien per jaar kan € 40.000 bespaard worden. Er zal echter wel veel meer overlast ontstaan van maaisel in de openbare ruimte en dus een toename van meldingen en klachten van de inwoners van de gemeente. Dit is de reden waarom een dergelijke bezuiniging die ook in 2004 was doorgevoerd uiteindelijk weer is teruggedraaid.	40	40	40	40
4H.	Doorberekenen kosten wegafzettingen bij evenementen Als er wegen afgezet moeten worden als gevolg van het organiseren van bepaalde evenementen, worden er kosten in rekening gebracht voor het plaatsen en verwijderen van wegafzettingen. Deze kosten zijn echter niet kostendekkend. Door deze wel kostendekkend door te berekenen zou er per jaar € 5.000 meer aan inkomsten binnen kunnen komen.				

Volg nr	Ombuigingen:	Bedrag (x € 1.000)			
		2012	2013	2014	2015
		5	5	5	5
4I.	Onderhoud wegmeubilair verlagen Voor beheer en onderhoud van wegmeubilair is € 25.000 geraamd. Dit is reeds marginaal. Op het onderhoud kan alleen worden bezuinigd wanneer het aantal objecten verlaagd wordt. Een besparing van bijvoorbeeld 20% zou dan inhouden dat 20% van het wegmeubilair niet meer voor onderhoud in aanmerking komt en verwijderd wordt wanneer het verval inzet. Een dergelijke maatregel gaat ten koste van de kwaliteit van de openbare ruimte en zal leiden tot meer klachten en meldingen van burgers. Onderzocht zou kunnen worden of maatschappelijke stages hierbij wat soelaas kunnen bieden.	5	5	5	5
4J.	Verhoging havengelden Geraamd is een bedrag van € 10.000. Deze inkomst is bij lange na niet kostendekkend. Onderzocht zou kunnen worden of een verhoging van het tarief met 50% haalbaar is. Dit levert een meeropbrengst op van € 5.000 structureel.	5	5	5	5
4K.	Herinrichting Voorstraat Voor de herinrichting van de Voorstraat in Buitenpost is reeds 1,5 miljoen euro beschikbaar gesteld. Het project is in een drietal fysieke componenten te onderscheiden (Aanloop gebied West (rotonde West – Parklaan); Centrumgebied (Parklaan – Bakkershoek); en Aanloop gebied Oost (Bakkershoek – Oost). De hoofddoelstellingen van het project zijn het verbeteren van de leefbaarheid in het centrum, het versterken van het winkelcentrum en flankerend beleid verkeersafwikkeling rond Buitenpost (stimuleren gebruik Rondweg). Voorgesteld kan worden om in de twee aanloopgebieden beperkte maatregelen uit te voeren en alleen in het centrumgebied een volledige herinrichting uit te voeren. Hiervoor is dan 'slechts' een investeringsbudget nodig van 1,115 miljoen euro. Door het vrijvallende budget te gebruiken om versneld af te schrijven op investeringen met maatschappelijk nut ontstaat structureel ruimte in de begroting.	35	35	35	35
4L.	Minder vaak maaien buiten de bebouwde kom De bermen buiten de bebouwde kom worden twee keer per jaar gemaaid. Door nu de bermen slechts 1 keer per jaar te maaien kunnen we wellicht € 22.000 besparen. We zeggen wellicht omdat het maaien waarschijnlijk veel lastiger wordt omdat het gras dan zo lang is dat het gaat liggen. Hierdoor is nog niet precies in te schatten wat de exacte besparing zal zijn.	22	22	22	22
4M.	Gemeentelijk monumentenbeleid Het betreft geen wettelijke taak. Het is een wens om bepaalde markante en beeldbepalende gebouwen binnen de gemeente de status te geven van gemeentelijk monument. Dit levert structureel een budget op van € 50.000.	50	50	50	50
4N.	Stoppen met onderhoud gemeentelijke molens Er wordt nu jaarlijks voor (gemiddeld) € 7.500 besteed aan onderhoud van de gemeentelijke molens. In het kader van de bezuinigingen zouden we kunnen stoppen met het onderhoud hieraan.	8	8	8	8
4O.	Onderhoud toeristische fietspaden op lager niveau Structureel begroot is een bedrag van ca. € 20.000. Verlaging met een derde deel levert een besparing op van € 6.500. Consequentie is dat de kwaliteit van de fietspaden omlaag gaat, terwijl een van de sterke punten van deze gemeente op toeristisch-recreatief vlak ligt op het terrein van de wandel- en fietsroutes.	7	7	7	7
4P.	Gladheidbestrijding In het huidige beleid worden onder 'normale' winterse omstandigheden alle wegen die vallen onder fase 2 gestrooid. Dit omvatten de streekverbindende- en lokale hoofdwegen,				

Volg nr	Ombuigingen:	Bedrag (x € 1.000)			
		2012	2013	2014	2015
	de streekontsluitende wegen en wegen binnen de bebouwde kom zoals die zijn vastgesteld door de gemeenteraad. In het kader van de bezuinigingen zou overwogen kunnen worden om alleen de wegen uit fase 1 (alleen de streekverbindende- en lokale hoofdwegen) te strooien en dus (bijna) niet meer binnen de bebouwde kom. Dit zou tijdens een reguliere winter een besparing opleveren van ongeveer € 20.000. Een dergelijke besparing staat echter los van de geplande herijking van het beleid.	20	20	20	20
4Q.	Wegenonderhoud In het najaar van 2010 heeft de gemeenteraad ingestemd met het raadsvoorstel inzake Herijking beleid kwaliteitsniveau onderhoud wegen en het gefaseerd wegwerken van de (resterende) achterstand en heeft hiervoor de benodigde middelen beschikbaar gesteld. Dat wij als gemeente goed met onze wegen als kapitaalgoed omgaan is door de provincie opgemerkt in hun brief van 14 december 2010 jl. : "Het doet ons genoeg te constateren dat in 2010 goede vorderingen zijn gemaakt met betrekking tot het wegenbeheer, waarbij er extra gelden beschikbaar zijn gesteld voor zowel het regulier onderhoud als wel voor het versneld wegwerken van het achterstallig onderhoud." Indien er gekozen zou worden om het wegenonderhoud te versoberen en er dus gekozen wordt voor een lager kwaliteitsniveau, zou hier een structurele besparing ingeboekt kunnen worden. Daarnaast heeft dit ombuigingsvoorstel als consequentie dat het achterstallig wegenonderhoud weer zal oplopen, de klachten van burgers zullen toenemen en aansprakelijkheidsrisico's groter worden.	50	65	80	100
4R.	Groenbeheer Ten aanzien van het groenbeheer zou ook gekozen kunnen worden om een lager kwaliteitsniveau te hanteren. Hiervoor zouden dan nog aanvullende voorstellen moeten worden voorgelegd. Consequentie zal zijn een laag kwaliteitsniveau, armoedige uitstraling gemeente, klachten burgers, minder werk voor Caparis, aansprakelijkheidsrisico's etc.	28	43	58	78
4S.	Riolering Door de vaststelling van het GRP 2010 - 2015 medio februari 2011 heeft de gemeenteraad de beleidskaders ten aanzien van de rioleringstaken van de gemeente meerjarig vastgesteld. Omdat dit een zeer recent raadsbesluit betreft, hebben wij de riolering niet opnieuw ter discussie gesteld.	-	-	-	-
	Totaal programma 4	637	674	710	757

Nieuwe ontwikkelingen/uitzettingen

Volg nr.	Uitzettingen:	Bedrag (x € 1.000)			
		2012	2013	2014	2015
4T.	Opvang en verzorging van zwerfdieren Volgens het Burgerlijk Wetboek (BW boek 5 art.8 lid 3) zijn de Nederlandse gemeenten wettelijk verplicht zorg te dragen voor de opvang en verzorging van alle zwerfdieren binnen haar grenzen. Een asiel moet altijd voldoen aan het Honden- en kattenbesluit 1999. In dit besluit zijn tal van minimumeisen vastgelegd met betrekking tot huisvesting, verzorging, opleiding van de beheerder, inentingen en identificatie van dieren. De opvang van zwervkatten is overgenomen door een nieuwe eigenaar. Hij ziet zich genoodzaakt een hoger tarief in rekening te brengen voor de opvang van zwervkatten. Om aan de wettelijke verplichting te kunnen (blijven) voldoen is daarom extra budget van € 20.000 nodig.				

Volg nr.	Uitzettingen:	Bedrag (x € 1.000)			
		2012	2013	2014	2015
		-20	-20	-20	-20
	Totaal programma 4	-20	-20	-20	-20

Programma 5 - Ontwikkeling

Algemeen

De belangrijkste doelstellingen van dit programma zijn:

- Ruimtelijke randvoorwaarden scheppen voor nieuwe sociaal-economische impulsen op het gebied van wonen, werken en recreëren;
- Versterking van de economische positie van de gemeente Achtkarspelen
- Groei van de werkgelegenheid
- Ontwikkeling van de toeristisch-recreatieve sector

Het gemeentebestuur wil een toekomstgericht beleid voeren waarin de effecten van krimp worden opgevangen en geanticipeerd wordt op de kansen die er zijn. Het adequaat aanpakken van de gevolgen van de demografische veranderingen vraagt om samenwerking tussen overheden, maatschappelijke organisaties, bedrijfsleven en particulieren. Uitdaging is om de regio Noordoost Fryslân als aantrekkelijk woon- en werkgebied te versterken.

Het (blijven) investeren in economische ontwikkeling is één van de speerpunten van Gewogen ambitie, en is voortgezet in Elkenien Dwaande. De gemeente realiseert zich dat economische ontwikkeling gemeentegrenzen overstijgt. Met het participeren in het Sociaal Economisch Masterplan (SEM) wordt de economische ontwikkeling regionaal opgepakt.

Wat betreft de financiering van de regionale projecten zal worden ingezet op een bundeling van externe en interne fondsen. Het streven is om voor de projecten in dit kader een beroep te doen op Europese gelden, Rijksmiddelen en Provinciale fondsen. Voor de noodzakelijke gemeentelijke cofinanciering is het OntwikkelingsFonds Achtkarspelen (OFA) aangewezen. Met het regionaal geformuleerde uitvoeringsprogramma (Agenda Netwerk Noordoost 2011-2030) is het mogelijk om de gemeentelijke ontwikkelambitie ook in de komende periode voort te zetten.

Vanuit dit perspectief kan worden gekeken naar de keuzes die al gemaakt zijn, of nog gemaakt moeten worden.

Ombuigingsvoorstellen

Volg nr	Ombuigingen:	Bedrag (x € 1.000)			
		2012	2013	2014	2015
5A.	Ontwikkelingsfonds Achtkarspelen Zoals gezegd is voor de noodzakelijke gemeentelijke cofinanciering het OntwikkelingsFonds Achtkarspelen (OFA) essentieel. De stand van het OFA is als volgt:				
	<i>Beginsaldo 2011:</i>	4.662.000			
	<i>Uitgaven/reserveringen Kadernota 2011</i>				
	<i>herinrichting Voorstraat</i>	1.500.000			
	<i>Ontwikkelvisie Buitenpost</i>	25.000			
	<i>Uitbreiding parkeren Stationsgebied</i>	500.000			
	<i>Toer.ontw. Skulenboarch-westkern</i>	<u>50.000</u>			
	<i>Saldo OFA 2012</i>	2.587.000			
	<i>Reservering cofinanciering SpoDo (Stationsgebied)</i>	1.300.000			
	<i>Fietspad De Lauwers</i>	<u>900.000</u>			
	<i>Saldo OFA</i>	387.000			

Volg nr	Ombuigingen:	Bedrag (x € 1.000)			
		2012	2013	2014	2015
	De meeste van de bovenstaande projecten maken reeds onderdeel uit van het Uitvoeringsprogramma SEM. Een vrij besteedbaar saldo van nog geen € 400.000 biedt echter onvoldoende mogelijkheden de ambities van de ontwikkelagenda van het SEM handen en voeten te geven. Voorgesteld wordt de volgende (budgettaire neutrale) maatregelen door te voeren: - schrappen van de reservering fietspad De Lauwers - Reservering cofinanciering SpoDo breder benoemen voor cofinanciering projecten Uitvoeringsprogramma SEM. <i>Schrappen reservering Fietspad de Lauwers</i> De aanleg van een fietspad maakte onderdeel uit van het project Robuuste natte as. In het project werd de aanleg van EHS gecombineerd met de aanpak van verdrogingsproblematiek in delen van het gebied, landschappelijke, cultuurhistorische en recreatieve aspecten worden meegenomen in het project. De provincies Fryslân en Groningen waren trekker van het project. DLG was de uitvoerende instantie en begeleidt het planproces. In het regeerakkoord is aangegeven dat de huidige regering niet de EHS wil realiseren zoals die tot nu toe gedacht was. Als gevolg daarvan hebben de provincies Fryslân en Groningen hun werkzaamheden voor de Robuuste Natte As op dit moment opgeschort. Omdat met het wegvallen van de aanleg van de EHS de (financiële) haalbaarheid van het project Robuuste natte as compleet ter discussie staat, wordt voorgesteld om het reeds beschikbaar gestelde budget voor het fietspad te laten vervallen. Met deze maatregelen is voor de ontwikkelagenda van het SEM in totaal € 2,6 miljoen aan gemeentelijk geld beschikbaar.				
		-	-	-	-
5B.	Schrappen bijdrage woonwagenschap Het aflopen van deze regeling levert structureel € 1.400 op.				
		1	1	1	1
5C.	RUD De Regionale Uitvoeringsdienst of FUMO (Fryske Utfieringstsjinst Miljeu en Omjouwing) komt per 1-1-2013. Duidelijk is dat dan het zgn. basistakenpakket, met bijbehorende gemeentelijke taken, aan de RUD zal worden opgedragen. In de eerste fase zullen een aantal milieutaken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving worden overgeheveld. Dit zal zoveel mogelijk één op één gepaard gaan met formatieoverheveling en budgetten (budgettaire neutraal). In een tweede fase zal ook aan de orde komen of, en zo ja welke, WABO taken voor overdracht aan de RUD in aanmerking komen. Een combinatie van taakoverdracht naar de RUD, de keuze van tot welke extensie producten worden afgenomen, en een reeds voorziene afname van het volume van vergunningaanvragen zou tot een besparing van formatie moeten leiden tot 2 fte met ingang van 2014.				
				100	100
5D.	Subsidies instellingen handel en ambacht Deze post kan worden geschrapt. Eventuele subsidies zullen vanuit het budget economische zaken gedekt worden.				
		1	1	1	1
5E.	Omgevingsvergunning met afwijking Met de invoering van de Wabo (Wet algemene bepalingen omgevingsrecht) is de omgevingsvergunning met afwijking (artikel 2.12, lid 1 sub a3) geïntroduceerd als opvolger van het projectbesluit. De leges bevinden zich nog steeds op het niveau van de vroegere artikel 19 lid 1 procedure. De werkzaamheden rondom deze procedure zijn tegenwoordig zo complex dat geconstateerd kan worden dat de leges niet kostendekkend zijn. Voorgesteld wordt deze leges met ingang van 2012 te verhogen met € 500 (totale				

Volg nr	Ombuigingen:	Bedrag (x € 1.000)			
		2012	2013	2014	2015
	meeropbrengst € 4000).	4	4	4	4
5F.	Stopzetten regiotaxi Het budget wordt ingezet voor twee vormen van openbaar vervoer (buurtbusproject met Grootegast en regiotaxi (deur-deur vervoer). Voor deze laatste vorm zijn alternatieve vormen van individueel openbaar vervoer beschikbaar. Andere gemeenten in NO Fryslân hebben het regiotaxivervoer als extra OV-service al enkele jaren geschrapt. Hier kan een structurele besparing worden bereikt. Kanttekening is wel dat dit kan leiden tot extra aanvragen bij de WMO.	15	15	15	15
5G.	Budget duurzaam veilig afbouwen Het gaat hier om 2 budgetten. Een algemeen inzetbaar budget t.b.v. 'planontwikkeling infrastructuur' en een budget voor 'educatie en voorlichting' aan o.a. scholen, ouderen en andere weggebruikers. Gekoppeld aan een gemeentelijke bijdrage steekt de provincie de komende 5 jaar € 1 per inwoner in activiteiten gericht op gedragsbeïnvloeding. Het budget t.b.v. 'educatie en voorlichting' moet dan ook worden gehandhaafd. Er kan voor gekozen worden om het algemeen inzetbare budget per jaar te verlagen.	8	18	28	28
5H.	Uitbreiding van regiefunctie en efficiency in relatie tot formatie - De uitvoering van wettelijke taken vraagt om voldoende RO capaciteit. Door meer taken vanuit een gemeentelijke regiefunctie uit te voeren, met inachtneming van een juiste balans tussen uitvoering en regie, is besparing mogelijk. Hierbij speelt ook de grote slag die inmiddels is gemaakt m.b.t. de actualisering en digitalisering van bestemmingsplannen. Hierdoor zou na 2013 en met inachtneming van een bredere inzet van andere teamleden, een besparing van 0,2 kunnen worden bereikt; - Minder nieuwbouwontwikkelingen en meer herstructurering-/herontwikkelingsprojecten kunnen resulteren in minder gemeentelijke (verkoop) transacties daar steeds meer in samenwerking met andere partijen wordt ontwikkeld. Dit kan leiden tot een besparing van 0,4 fte in 2014. In een ontwikkelgericht scenario waarin de gemeente nadrukkelijk een rol wil spelen als het gaat om de economische- en gebiedsontwikkeling ligt deze maatregel minder voor de hand.		15	30	30
5I.	Stopzetten startersleningen In eerste instantie is uitgegaan van een financiering op basis van 50%-50% met VROM. De VROM middelen zijn in de loop van 2010 opgeraakt en worden niet aangevuld. Dit betekent dat de gemeente de lening volledig uit het eigen budget moet voldoen. Op basis van het beschikbare budget kunnen op jaarbasis ongeveer 5 leningen worden verstrekt. 8 Friese gemeenten bieden deze regeling op dit moment aan. In het kader van de noodzakelijke bezuinigingen kan dit worden beëindigd. Ook zullen de reeds uitstaande middelen (last van € 11.000 op jaarbasis) na beëindiging eerder terugvloeien.	11	11	11	11
5J.	Subsidie VVV Afbouw/Stopzetting subsidie VVV: 2012: 37.000 2013: 37.000 2014: 18.000 2015: 0 Eerder heeft de raad al besloten om per 2012 de VVV bijdrage met 10% te verlagen. De VVV krijgt in het kader van de regiomarketing een intensievere rol, zij is onze partner om onze producten (fiets-, wandel-, ruiters-, kanoroutes) in de markt te zetten en ons gebied te promoten, kortom van wezenlijk belang op r&t gebied. Een verdere bezuiniging op deze post ligt niet voor de hand, gelet op de spilfunctie van R&T bij de lopende regiomarketing campagne en de onontgonnen kansen en mogelijkheden voor dit beleidsveld voor deze				

Volg nr	Ombuigingen:	Bedrag (x € 1.000)			
		2012	2013	2014	2015
	regio. De subsidie voor de jaren 2012 en 2013 is ingezet als cofinancieringcomponent voor het Europese samenwerkingsproject Vital Rural Area. Voor deze jaren is een eventuele korting niet mogelijk.	0	0	18	37
5K.	Minder formatie voor Verkeer en Vervoerbeleid De gemeente heeft als wegbeheerder een algemene verantwoordelijkheid voor verkeer en vervoer, maar ook wat betreft aansprakelijkheidsconsequenties. Een goede wisselwerking tussen beleid en uitvoering is voor wat betreft de wegbeheerstaak randvoorwaarde.				15
5L.	Revitalisering Blauforlaet In 2012 is er geld gereserveerd (€ 75.000) voor het revitaliseren van Blauforlaet. Indien dit versoberd of niet uitgevoerd wordt kan er een besparing worden gerealiseerd.	75			
5M.	Public relations Door geen deel meer te nemen aan de bedrijvencontactdagen kunnen deze kosten worden bespaard. Deelname aan de bedrijvencontactdagen is overigens wel een onderdeel van de campagne regiomarketing.	11	11	11	11
5N.	Financiële vergoeding voor principeverzoeken Voorgesteld wordt om voor de werkzaamheden die verricht worden t.b.v. externe principeverzoeken om gemeentelijke medewerking bij planontwikkelingen kosten in rekening te brengen. Daarbij gaat het met name om de fase voorafgaande aan de vergunningsfase. Dit werpt tevens een drempel op voor al te premature vragen aan de organisatie. Hierdoor kan m.b.t de ambtelijke inzet een efficiencyslag worden bereikt. (zie het voorgaande punt)	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
	Totaal programma 5	126	76	219	253

Nieuwe ontwikkelingen/uitzettingen

Volg nr	Uitzettingen:	Bedrag (x € 1.000)			
		2012	2013	2014	2015
5O.	Deelname Recreatieschap De Marrekrite De invoering van het fietsknooppuntennetwerk in geheel Friesland was voor de provincie aanleiding om een onderzoek te doen naar de mogelijkheid van één organisatie voor het onderhoud van routestructuren in Fryslân. De uitslag van dit onderzoek was dat een zogenaamd routebureau nuttig zou zijn. Omdat het niet wenselijk is een nieuwe organisatie hiervoor op te tuigen is De Marrekrite (het recreatieschap voor waterrecreatie) door haar deelnemers aangewezen als meest geschikte organisatie hiervoor. De Marrekrite is namelijk een financieel gezonde organisatie, die haar kennis en opgebouwde reserves kan gebruiken om de taak landrecreatie op zich te nemen. Het uitgangspunt is wel dat de gemeenten die het onderhoud/ontwikkeling van het fietsknooppuntennetwerk willen onderbrengen bij De Marrekrite ook deelnemer moeten worden van De Marrekrite en dus ook voor het waterrecreatiegedeelte moeten betalen. Omdat de gemeente Achtkarspelen geen lid is van De Marrekrite geldt dit dus voor ons. Dit betekent dat er vanaf 2014 structureel een bedrag van € 14.000 in de begroting moet worden opgenomen. Dit kan (grotendeels) worden gedekt uit besparingen van advertentiekosten recreatie en toerisme (€ 1.250) en korting van het recreatiefonds. Verwacht wordt dat ca. € 10.000 van het recreatiefonds kan worden aangewend voor deelname Marrekrite			-3	-3
5P.	Glasvezelaanleg in Achtkarspelen. Doelstelling van het budget dat nu beschikbaar is voor bedrijventerreinen verbreden en				

Volg nr	Uitzettingen:	Bedrag (x € 1.000)			
		2012	2013	2014	2015
	dit ook inzetten voor onderzoek naar aanleg van glasvezelnet wat ook gebruikt kan worden voor Fiber to the Home.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
		OFA:	OFA:	OFA:	OFA:
		p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
5Q.	Uitvoering SEM Voor de uitvoering van het SEM zijn financiële middelen noodzakelijk. De prioritaire projecten zullen gedekt worden met bestaande middelen. Voor de ambitieprojecten en de proceskosten is een bedrag nodig van ca. € 50.000 per jaar. Voorgesteld wordt om deze kosten voor de eerste 4 jaren (2012, 2013, 2014 en 2015) te dekken uit het OFA. Na deze 4 jaar wordt de uitvoering (met de daarbij behorende kosten) geëvalueerd en opnieuw bekeken of en welke kosten voor de dan volgende jaren noodzakelijk zijn. Voor de eerste 4 jaren zal € 50.000 per jaar aan het OFA worden onttrokken ten behoeve van de uitvoering van het SEM. Deze uitgave past binnen de criteria van het fonds, aangezien het in het SEM overwegend om OFA-gerelateerde projecten gaat. Voor de uitvoering van het project regiomarketing is een bedrag nodig van € 10.000. Dit kan voor de jaren 2012, 2013 en 2014 worden gedekt vanuit de reserve recreatie en toerisme.	-60	-60	-60	-50
	Dekking reserve OFA:	50	50	50	50
	Dekking reserve recreatie en toerisme:	10	10	10	10
5R.	Uitbesteden constructieberekeningen In het kader van de vergunningverlening op het gebied van Bouwen en Wonen is € 35.000 benodigd voor aanvullende constructie- en veiligheidsberekeningen bij ingediende bouwaanvragen. Binnen de organisatie zelf worden de enkelvoudige en minder complexe berekeningen zelfstandig uitgevoerd. Bij grote en complexe bouwprojecten is het noodzakelijk om daarvoor externe expertise in te huren (bijvoorbeeld bij een project als de verbouw van het gemeentekantoor). Hiervoor is binnen de begroting van RTV geen afzonderlijk budget geraamd. In het verleden konden deze kosten voor het grootste gedeelte worden verrekend met de meeropbrengsten van bouwleges. De afgelopen jaren was geen sprake meer van meeropbrengsten van bouwleges en ook de komende jaren wordt een verdergaande dalende tendens van legesinkomsten verwacht. Dekking van deze wettelijk noodzakelijke kosten vanuit de legesopbrengsten is daarom geen optie meer. Bij de nog komende besluitvorming over het takenpakket en het overhevelen van taken van de gemeente naar de RUD zal ook punt van onderzoek zijn de mogelijkheden van de overheveling van deze taak.	-35	-35	-35	-35
5S.	Uitoefenen bestuursdwang De kosten voor de handhaving (uitoefenen bestuursdwang) zijn de afgelopen jaren fors gestegen. Acties aan de Alde Dyk te Kootstertille en aan het Oost in Buitenpost hebben financiële gevolgen. Reden om 25.000 euro op de begrotingpost handhaving op te nemen. De kosten voor de handhavingsacties worden wel weer op de veroorzaker van de overtreding verhaald maar de kosten moeten eerst gemaakt worden.	-25	-25	-25	-25
5T.	Uitvoering beleid m.b.t. verpauperde panden Een Plan van Aanpak is behandeld in de gemeenteraad op 19 mei 2011. Voor de uitvoering van de omschreven acties is voor de periode van 2012 tot en met 2014 een bedrag benodigd van € 125.000. Het uitgangspunt van dit beleid is om eigenaren van vastgoed te bewegen om in hun eigendom te investeren. Als neveneffect heeft dit een positief effect op de kwaliteit van de leefomgeving en brengt een impuls voor de lokale economie met zich mee.	-42	-42	-42	-42
	Totaal programma 5	-102	-102	-105	-105

Programma 6 - Dienstverlening

Algemeen

De kernthema's van programma 6 dienstverlening zijn:

- De vorming van het Klantencontactcentrum (KCC) en voorbereiding op gemeente heeft Antwoord (fase 4 en 5);
- Inrichting en vormgeving van basisregistraties;
- Invulling geven aan het preferente partnerschap met Tytsjerksteradiel en
- Het lean en mean organiseren van de bedrijfsvoering.

KCC

Onze dienstverlening naar onze burger stroomlijnen we via het KCC. Uitgangspunt is dat, ongeacht het gebruikte kanaal, de burger altijd hetzelfde antwoord op tijd ontvangt. De vraag van klanten staat centraal in ons handelen en persoonlijke benadering staat voorop. Wij stellen ons tot doel binnen de grenzen van wetgeving inventieve oplossingen te vinden. Het gedrag van onze KCC medewerkers is er op gericht mensen snel, vriendelijk en goed te helpen. Onze burgers worden gastvrij ontvangen en desgewenst begeleid naar de balie.

Bij onze dienstverlening proberen wij nét iets meer te doen dan de klant verwacht.

We houden alle in het KCC samenkomende communicatiekanalen (balie, post, telefoon en internet) open, zodat mensen kunnen kiezen wat bij hen past. Ongeacht het kanaal krijgt men het goede antwoord. Wij maken werk van één "digitale kluis" waar mensen zelf hun gegevens kunnen beheren.

Eenmaal bekende gegevens vragen wij niet nogmaals. Wij verwachten dit ook van andere overheidsorganisaties en spreken hen daarop aan. Dit betekent dat gebruik van de basisregistraties standaard is.

Door optimaal gebruik te maken van techniek en maximale inzet van medewerkers willen we ervoor gaan zorgen dat 70 tot 80% van alle klanten direct de gevraagde informatie of het gevraagde product meekrijgt.

Voor een goed verloop van onze interne werkprocessen zijn we steeds meer afhankelijk van goed functionerende applicaties en kantoorautomatisering.

Het digitaal loket moet ontsloten worden op onze interne processen. Dit betekent dat onze digitale bestanden (formulieren en documenten) goed opgeslagen en gearchiveerd moeten worden. Om een adequate invulling te geven aan onze dienstverleningsniveau en de wettelijke vereisten werken we al nauw samen met T-diel.

Basisregistraties

Als gemeente hebben we te maken met het Nationale Uitvoeringsprogramma dienstverlening en e-overheid (NUP). Dit is een prioriteitenprogramma tussen gemeenten, provincies, waterschappen en het Rijk. De NUP bouwstenen moeten de basisinfrastructuur vormen voor goed elektronisch berichtenverkeer tussen overheid, burger en bedrijven. Insteek is om op een zo efficiënt en sober mogelijke wijze te voldoen aan de wettelijke vereisten in het kader van het NUP.

Het NUP is een aanvulling op / actualisatie van de (voormalige) Egem-i agenda.

Achtkarspelen is al ruim drie jaar bezig met de invoering van dit Egem-i realisatieplan.

Bestuur

In Achtkarspelen blijft het vereenvoudigen en verminderen van de regelgeving speerpunt van beleid. De gemeente houdt zijn eigen financiële huishouding goed in orde. Het bestuur voert een zuinig en degelijk beleid uit. Algemeen bestuurlijk beleid wordt dat gemeentelijke heffingen, rechten en leges in principe kostendekkend zijn. Het college geeft inzicht in de toegerekende kosten en bij nieuw beleid geldt: nieuw voor oud.

Burgers, belanghebbenden en de verenigingen voor plaatselijk belang worden in een zo vroeg mogelijk stadium bij de planontwikkeling betrokken. De gemeente zal meer en meer in een vroegtijdig stadium in samenspraak met betrokken of belanghebbende burgers in contact treden om na te gaan op welke wijze aan hun verlangens kan worden

tegemoetgekomen en ook: wanneer niet. Interactieve beleidsvorming en gezamenlijk gedragen verantwoordelijkheid voor uitvoering en realisatie van plannen en projecten horen hierbij. Ook komt hierbij in beeld welke taken door de dorpen en/of plaatselijk belangverenigingen zelf kunnen worden opgepakt.

Bedrijfsvoering

Centrale thema's binnen de bedrijfsvoering zijn arbeidsproductiviteit, flexibiliteit en professionaliteit van dienstverlening. De aanpak is waardengestuurd en ontwikkelingsgericht. De afgelopen jaren is bewezen dat deze aanpak leidt tot een hoge voldoening van medewerkers, een meer naar buiten gerichte houding en aansprekende prestaties in de dienstverlening aan burgers. De gemeente ontving hiervoor verschillende awards in 2009 en 2010, de planning en control-cyclus is transparanter en de sturing op personeelsbudgetten heeft geleid tot minder externe inhuur. Ook de komende periode zal de organisatie deze ontwikkeling doorzetten en wordt gedragen door directie, management en teamleiders. Daarbinnen staan vijf kernwaarden centraal: vertrouwen, initiatief, samenwerken, betrokkenheid en verantwoordelijkheid (VISBV).

De in 2010 reeds geplande efficiencybesparingen en versobering van de bedrijfsvoering (tot € 195.000 in 2014) zijn in de begrotingen verwerkt.

Ombuigingsvoorstellen

Volgnr	Ombuigingen:	Bedrag (x € 1.000)			
		2012	2013	2014	2015
6A.	Bedrijfsvoering inclusief secundaire personeelskosten Allerlei maatregelen die leiden tot verdere versobering en besparing in de bedrijfsvoering, waaronder de individuele beloningsdifferentiatie, reiskostenvergoeding, abonnementen, organisatieopleidingen, regeling verkoop verlof. NB. een en ander is nog wel onderhevig aan afstemming met de medezeggenschapsorganen.	100	105	110	155
6B.	Papierloos vergaderen raad (voorstel presidium) Per 1 oktober 2011 gaat de raad over op papierloos vergaderen m.b.v. iPads en Raadmobiël van GemeenteOplossingen. Tegenover de kosten van het nieuwe systeem (afschrijving iPads en abonnement Raadmobiël) staat een besparing op de kosten van het huidige systeem met papier, waardoor per saldo een bezuiniging ontstaat. Deze komt weliswaar niet rechtstreeks ten gunste van de raadsbudgetten, maar wordt wel door de raad gegenereerd. Bovendien treedt de feitelijke bezuiniging wel op binnen hetzelfde programma.	4	4	4	4
6C.	Vermindering onderzoeksbudget Rekenkamer commissie (voorstel presidium) De RKC verricht zelf geen onderzoeken, maar laat die verrichten door externe bureaus. Dit heeft het voordeel dat steeds specifieke expertise kan worden ingehuurd. Afspraak is dat zo mogelijk één onderzoek per jaar voor de deelnemers gezamenlijk zal worden verricht, wat een kostenbesparing oplevert. Daarnaast kan elke deelnemer om extra onderzoeken vragen. In de praktijk komt dit neer op twee onderzoeken per jaar (incl. het gezamenlijke onderzoek). De voorzitter van de RKC heeft gemotiveerd meegedeeld dat de ondergrens voor een gecombineerd onderzoek op € 12.000 per jaar ligt en voor een individueel onderzoek op € 15.000. Het onderzoeksbudget van onze gemeente ligt op ongeveer € 25.000 per jaar, waarvoor (net) twee onderzoeken kunnen worden verricht. Overwogen kan worden om dit budget terug te brengen tot € 15.000, waarmee één (gezamenlijk) onderzoek per jaar kan worden verricht.	10	10	10	10
	Totaal programma 6	114	119	124	169

Nieuwe ontwikkelingen/uitzettingen

Volg nr	Uitzettingen:	Bedrag (x € 1.000)			
		2012	2013	2014	2015
6D.	Invoering budget vorming en opleiding raad (voorstel presidium) De raad beschikt momenteel niet over een opleidings- of vormingsbudget. In 2010 is eenmalig een bedrag van € 20.000 beschikbaar gesteld ten behoeve van inwerk- en vormingsactiviteiten. Tot nu toe is een bedrag van € 4.880 besteed aan vormingsactiviteiten voor de raad (workshop snel lezen, training debatvaardigheden en een workshop integriteit). Omdat het om eenmalige middelen ging, is dit bedrag niet meer beschikbaar. Achteraf gezien is het niet erg verstandig geweest om eenmalig een bedrag beschikbaar te stellen, want het is ondoenlijk om in de beperkte tijd na aantreding van de nieuwe raad een compleet programma af te werken. In de loop van de raadsperiode kunnen zich immers nieuwe wensen voordoen ten aanzien van vorming en opleiding. Bij raadsleden gaat het er om dat zij toegesneden zijn en blijven op hun taak, in een omgeving die volop in beweging is. Een ontwikkelingsprogramma van de raad kan uit meerdere elementen bestaan: - kennis vergroten door bijeenkomsten over nieuwe wetgeving, begroting, ruimtelijke ordening, enz.; - kennis vergroten door elders praktijkvoorbeelden te gaan bekijken, excursies; - training van vaardigheden, politieke gevoeligheid, spreken, debattechniek, enz.; - persoonlijke ondersteuning. Wij stellen daarom voor per raadslid voor de hele raadsperiode structureel een bedrag van € 1.000,-- beschikbaar te stellen. Dit komt per jaar neer op $(21 \times 1.000) / 4 = 5.250$. Dit bedrag kan zowel collectief als individueel worden besteed. Bij collectief kan worden gedacht aan trainingen, maar ook aan studiedagen voor de hele raad. Wij kunnen het ons ook voorstellen dat er raadsleden zijn die behoefte hebben aan persoonlijke professionele ondersteuning, waarvoor het budget ook kan worden gebruikt. Het presidium kan de besteding van het vormingsbudget nader invullen.				
		-5	-5	-5	-5
	Totaal programma 6	-5	-5	-5	-5

Scenario's

Sociaal Bewogen en Zorggericht

Inleiding

Binnen dit scenario wordt een accent gelegd op de programma's 1 en 2 en daarmee voor de zorg en dienstverlening aan burgers gericht op het vinden van werk of een zinvolle dagbesteding, armoedebestrijding, onderwijsachterstanden, schuldenproblematiek, WMO-voorzieningen, etc.

Volg nr.	Prio-riteit	Ombuigingen:	Bedrag (x € 1.000)			
			2012	2013	2014	2015
P1	1	Team Werk	425	425	425	425
P2	2	De Achtbaan	250	250	250	250
P3	3	Senioren Actief	100	100	100	100
P4	4	Gewijzigde diagnosestelling	100	100	100	100
P5	5	Minder reiskosten	50	50	50	50
<i>Totaal programma 2, participatiebudget</i>			925	925	925	925

1A	1	Zwembad				141
1B	2	Vrijwilligersbeleid	39	39	39	39
1C	3	Kruidhof		10	25	50
1D	4	Besparing sportaccommodaties en -tarieven	25	25	25	25
<i>Totaal programma 1</i>			64	74	89	255

2A	1	Afschaffen minimagids	10	10	10	10
2B	2	Langdurigheidstoelage	30	30	30	30
2C	3	Duurzame gebruiksgoederen	50	50	50	50
<i>Totaal programma 2</i>			90	90	90	90

3A	1	Capaciteit integrale veiligheidszorg	12	12	12	12
3B	2	Crisisbeheersing	10	10	10	10
3C	3	Inverdieneffecten door het leveren van experts in de regio	10	10	10	10
3D	4	Handhaving sociale veiligheid	15	15	15	15
3E	5	Brandweer NOF	15	15	15	15
<i>Totaal programma 3</i>			62	62	62	62

4A	1	Inlopen achterstanden wegenonderhoud	56	60	64	69
4B	2	Geen kwietschelding gem. heffingen minima (gefaseerd)	75	150	200	245
4C	3	Openbare verlichting	50	50	50	50
4D	4	Niet baggeren de Swadde	9	9	9	9
4E	5	Halveren levensloopbestendig inrichting openbare ruimte	1	2	3	4
4F	6	Wegbermen / damwanden	1	3	4	5
4G	7	Minder vaak maaien binnen de bebouwde kom	40	40	40	40
4H	8	Doorberekenen kosten wegafzettingen bij evenementen	5	5	5	5
4I	9	Onderhoud wegmeubilair verlagen	5	5	5	5
4J	10	Verhogen havengelden	5	5	5	5
4K	11	Versoberen reconstructie Voorstraat	35	35	35	35
4L	12	Minder vaak maaien buiten de bebouwde kom	15	15	15	15
4Q	13	Versoberen wegenonderhoud	50	50	50	50
<i>Totaal programma 4</i>			347	429	485	537

Volg nr.	Prio-riteit	Ombuigingen:	Bedrag (x € 1.000)			
			2012	2013	2014	2015

5A	1	Ontwikkelingsfonds Achtkarspelen	-	-	-	-
5B	2	Schrappen bijdrage woonwagenschap	1	1	1	1
5C	3	Taakoverdracht RUD			100	100
5D	4	Subsidies Handel & Ambacht	1	1	1	1
5E	5	Omgevingsvergunning met afwijking	4	4	4	4
5F	6	Stopzetten regiotaxi	15	15	15	15
5G	7	Afbouwen budget duurzaam veilig	8	18	28	28
5H	8	Regiefunctie/formatie		15	30	30
Totaal programma 5			29	54	179	179

6A	1	Bedrijfsvoering inclusief secundaire personeelskosten	25	30	35	80
6B	2	Papierloos vergaderen raad	4	4	4	4
6C	3	Vermindering onderzoeksbudget rekenkamercommissie	10	10	10	10
Totaal programma 6			39	44	49	94

Totaal ombuigingen sociaal bewogen en zorggericht			1.556	1.678	1.879	2.142
--	--	--	--------------	--------------	--------------	--------------

Volg nr.	Prio-riteit	Uitzettingen:	Bedrag (x € 1.000)			
			2012	2013	2014	2015
1J	1	Consultatiebureaus	-45	-45	-45	-45
1K	2	Leefbaarheidsprojecten Dekking reserve SOFA	-30 30			
Totaal programma 1			-45	-45	-45	-45

2F	1	Kinderen doen mee/opvolging Lauwerspas		-50	-50	-50
2G	2	Kanteling WMO	-30	-30	-30	-30
2H	3	Snelbalie	-30	-30	-30	-30
Totaal programma 2			-60	-110	-110	-110

3G	1	Veiligheidshuis		-6	-6	-6
3H	2	Blusgroep brandweer		-107	-107	-107
3I	3	Brandweer	-43	-43	-43	-43
Totaal programma 3			-43	-156	-156	-156

4T	1	Opvang en verzorging van zwerfdieren	-20	-20	-20	-20
Totaal programma 4			-20	-20	-20	-20

5O	1	Deelname Recreatieschap De Marrekrite			-3	-3
5P	2	Glasvezelaanleg in Achtkarspelen	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
5Q	3	Uitvoering SEM	-60	-60	-60	-50
		Dekking reserve OFA	50	50	50	50
		Dekking reserve recreatie	10	10	10	
5R	4	Uitbesteding constructieberekeningen	-35	-35	-35	-35
5S	5	Uitoefenen bestuursdwang	-25	-25	-25	-25
5T	6	Uitvoering beleid m.b.t. verpauperde panden	-42	-42	-42	-42
Totaal programma 5			-102	-102	-105	-105

6H	1	Invoering budget vorming en opleiding raad	-5	-5	-5	-5
-----------	---	--	----	----	----	----

Volg nr.	Prio- riteit	Uitzettingen:	Bedrag (x € 1.000)			
			2012	2013	2014	2015
Totaal programma 6			-5	-5	-5	-5

<i>Totaal uitzettingen sociaal bewogen en zorggericht</i>			-275	-438	-441	-441
--	--	--	-------------	-------------	-------------	-------------

FINANCIËLE RECAPITULATIE 'SOCIAAL BEWOGEN EN ZORGGERICHT'

	Bedrag (x € 1.000)			
	2012	2013	2014	2015
Ombuigingen	1.556	1.678	1.879	2.142
Uitzettingen	-275	-438	-441	-441
Samenwerking				1.000
<i>Totaal sociaal bewogen en zorggericht</i>	1.281	1.240	1.438	2.701

ALTERNATIEVE OMBUIGINGEN 'SOCIAAL BEWOGEN EN ZORGGERICHT'

Volg nr.	Prio-riteit	Ombuigingen:	Bedrag (x € 1.000)			
			2012	2013	2014	2015
		Geen alternatieve ombuigingen				
<i>Totaal programma 2, participatiebudget</i>			-	-	-	-
1E	1	Onderwijsachterstandenbeleid	20	20	20	20
1F	2	Ouderenbeleid	223	223	223	223
1G	3	Sluiting hele bibliotheek	524	524	524	524
1H	4	Bezuinigen en herzien muziekonderwijs	-	-	p.m.	p.m.
<i>Totaal programma 1</i>			767	767	767	767
2D	1	Collectieve ziektekostenverzekering	69	69	69	69
2E	2	Afschaffen categoriale bijstand	20	20	20	20
<i>Totaal programma 2</i>			89	89	89	89
3F	1	Veiligheidstaken	42	42	42	42
<i>Totaal programma 3</i>			42	42	42	42
4L	1	Minder vaak maaien buiten de bebouwde kom	7	7	7	7
4M	2	Gemeentelijk monumentenbeleid	50	50	50	50
4N	3	Stoppen met onderhoud gemeentelijke molens	8	8	8	8
4O	4	Onderhoud toeristische fietspaden op lager niveau	7	7	7	7
4P	5	Gladheidbestrijding (alleen fase 1)	20	20	20	20
4Q+	6	Versoberen wegenonderhoud (bovenop 4Q)	0	15	30	50
4R	7	Versoberen groenonderhoud	28	43	58	78
<i>Totaal programma 4</i>			120	150	180	220
5I	1	Stopzetten startersleningen	11	11	11	11
5J	2	Subsidie VVV		8	21	37
5K	3	Minder formatie Verkeer en Vervoerbeleid				15
5L	4	Revitalisering Blauforlaet	75			
5M	5	Public relations	11	11	11	11
5N	6	Financiële vergoeding principeverzoeken	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
<i>Totaal programma 5</i>			97	30	43	74
6D	1	Organisatieopleidingen	35	35	35	35
6G	2	Regeling verkoop verlof niet toestaan	40	40	40	40
<i>Totaal programma 6</i>			75	75	75	75

Ontwikkelingsgericht en Duurzaam Beheer

Inleiding

Binnen dit scenario wordt accent gelegd op investeringen in de infrastructuur van de gemeente, economische en gebiedsontwikkeling die nieuwe werkgelegenheid kan creëren en een duurzaam onderhoud van publieke kapitaalgoederen. Daarnaast is er veel ook voor natuur, milieu en duurzaamheid en voor projecten die gevoed worden vanuit OFA of SOFA.

Volg nr.	Prioriteit	Ombuigingen:	Bedrag (x € 1.000)			
			2012	2013	2014	2015
P1	1	Team Werk	425	425	425	425
P2	2	De Achtbaan	250	250	250	250
P3	3	Senioren Actief	100	100	100	100
P4	4	Gewijzigde diagnosestelling	100	100	100	100
P5	5	Minder reiskosten	50	50	50	50
Totaal programma 2, participatiebudget			925	925	925	925

1A	1	Zwembad				141
1B	2	Vrijwilligersbeleid	39	39	39	39
1C	3	Kruidhof		10	25	50
1D	4	Besparing sportaccommodaties en -tarieven	25	25	25	25
1E	5	Onderwijsachterstandenbeleid	20	20	20	20
1F	6	Ouderenbeleid	223	223	223	223
Totaal programma 1			307	317	332	498

2D	1	Collectieve ziektekostenverzekering	69	69	69	69
2E	2	Afschaffen categoriale bijstand	20	20	20	20
Totaal programma 2			89	89	89	89

3A	1	Capaciteit integrale veiligheidszorg	12	12	12	12
3B	2	Crisisbeheersing	10	10	10	10
3C	3	Inverdieneffecten door het leveren van experts in de regio	10	10	10	10
3D	4	Handhaving sociale veiligheid	15	15	15	15
3E	5	Brandweer NOF	15	15	15	15
Totaal programma 3			62	62	62	62

4A	1	Inlopen achterstanden wegenonderhoud	56	60	64	69
4B	2	Geen kwijtschelding gem. heffingen minima	245	245	245	245
Totaal programma 4			301	305	309	314

5A	1	Ontwikkelingsfonds Achtkarspelen	-	-	-	-
5B	2	Schrappen bijdrage woonwagenschap	1	1	1	1
5C	3	Taakoverdracht RUD			100	100
5D	4	Subsidies Handel & Ambacht	1	1	1	1
5E	5	Omgevingsvergunning met afwijking	4	4	4	4
Totaal programma 5			6	6	106	106

6A	1	Bedrijfsvoering inclusief secundaire personeelskosten	100	105	110	155
6B	2	Papierloos vergaderen raad	4	4	4	4
6C	3	Vermindering onderzoeksbudget	10	10	10	10

Volg nr.	Prio-riteit	Ombuigingen:	Bedrag (x € 1.000)			
			2012	2013	2014	2015
		rekenkamercommissie				
Totaal programma 6			114	119	124	169

Totaal ombuigingen ontwikkelingsgericht en duurzaam beheer			1.804	1.823	1.947	2.163
---	--	--	--------------	--------------	--------------	--------------

Volg nr.	Prio-riteit	Uitzettingen:	Bedrag (x € 1.000)			
			2012	2013	2014	2015
1J	1	Consultatiebureaus	-45	-45	-45	-45
1K	2	Leefbaarheidsprojecten Dekking reserve SOFA	-30 30			
Totaal programma 1			-45	-45	-45	-45

2F	1	Kinderen doen mee/opvolging Lauwerspas		-50	-50	-50
2G	2	Kanteling WMO	-30	-30	-30	-30
2H	3	Snelbalie	-30	-30	-30	-30
Totaal programma 2			-60	-110	-110	-110

3G	1	Veiligheidshuis		-6	-6	-6
3H	2	Blusgroep brandweer		-107	-107	-107
3I	3	Brandweer	-43	-43	-43	-43
Totaal programma 3			-43	-156	-156	-156

4T	1	Opvang en verzorging van zwerfdieren	-20	-20	-20	-20
Totaal programma 4			-20	-20	-20	-20

5O	1	Deelname Recreatieschap De Marrekrite			-3	-3
5P	2	Glasvezelaanleg in Achtkarspelen	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
5Q	3	Uitvoering SEM	-60	-60	-60	-50
		Dekking reserve OFA	50	50	50	50
		Dekking reserve recreatie	10	10	10	
5R	4	Uitbesteding constructieberekeningen	-35	-35	-35	-35
5S	5	Uitoefenen bestuursdwang	-25	-25	-25	-25
5T	6	Uitvoering beleid m.b.t. verpauperde panden	-42	-42	-42	-42
Totaal programma 5			-102	-102	-105	-105

6H	1	Invoering budget vorming en opleiding raad	-5	-5	-5	-5
Totaal programma 6			-5	-5	-5	-5

Totaal uitzettingen ontwikkelingsgericht en duurzaam			-275	-438	-441	-441
---	--	--	-------------	-------------	-------------	-------------

FINANCIËLE RECAPITULATIE 'ONTWIKKELINGSGERICHT EN DUURZAAM'

	Bedrag (x € 1.000)			
	2012	2013	2014	2015
Ombuigingen	1.804	1.823	1.947	2.163
Uitzettingen	-275	-438	-441	-441
Samenwerking				1.000
Totaal ontwikkelingsgericht en duurzaam	1.529	1.385	1.506	2.722

ALTERNATIEVE OMBUIGINGEN 'ONTWIKKELINGSGERICHT EN DUURZAAM BEHEER'

Volg nr.	Prio-riteit	Ombuigingen:	Bedrag (x € 1.000)			
			2012	2013	2014	2015
		Geen alternatieve ombuigingen				
<i>Totaal programma 2, participatiebudget</i>			-	-	-	-
1G	1	Sluiting hele bibliotheek	524	524	524	524
1H	2	Bezuinigen en herzien muziekonderwijs	-	-	p.m.	p.m.
<i>Totaal programma 1</i>			524	524	524	524
2A	1	Afschaffen minimagids	10	10	10	10
2B	2	Langdurigheidstoelage	30	30	30	30
2C	3	Duurzame gebruiksgoederen	50	50	50	50
<i>Totaal programma 2</i>			90	90	90	90
3F	1	Veiligheidstaken	42	42	42	42
<i>Totaal programma 3</i>			42	42	42	42
4C	1	Openbare verlichting	50	50	50	50
4D	2	Niet baggeren de Swadde	9	9	9	9
4E	3	Halveren levensloopbestendig inrichting	1	2	3	4
4F	4	Wegbermen / damwanden	1	3	4	5
4G	5	Minder vaak maaien binnen de bebouwde kom	40	40	40	40
4H	6	Doorberekenen kosten wegafzettingen bij evenementen	5	5	5	5
4I	7	Onderhoud wegmeubilair verlagen	5	5	5	5
4J	8	Verhogen havengelden	5	5	5	5
4K	9	Versoberen reconstructie Voorstraat	35	35	35	35
4L	10	Minder vaak maaien buiten de bebouwde kom	22	22	22	22
4M	11	Gemeentelijk monumentenbeleid	50	50	50	50
4N	12	Stoppen met onderhoud gemeentelijke molens	8	8	8	8
4O	13	Onderhoud toeristische fietspaden op lager niveau	7	7	7	7
4P	14	Gladheidbestrijding (alleen fase 1)	20	20	20	20
4Q	15	Versoberen wegenonderhoud	50	65	80	100
4R	16	Versoberen groenonderhoud	28	43	58	78
<i>Totaal programma 4</i>			336	369	401	443
5F	1	Stopzetten regiotaxi	15	15	15	15
5G	2	Budget duurzaam veilig afbouwen	8	18	28	28
5H	3	Uitbreiding regiefunctie		15	30	30
5I	4	Stopzetten startersleningen	11	11	11	11
5J	5	Subsidie VVV		8	21	37
5K	6	Minder formatie voor Verkeer en Vervoerbeleid				15
5L	7	Revitalisering Blauforlaet	75			
5M	8	Public relations	11	11	11	11
5N	9	Financiële vergoeding voor principeverzoeken	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
<i>Totaal programma 5</i>			120	78	116	147
-	-	Geen alternatieve ombuigingen				
<i>Totaal programma 6</i>			-	-	-	-

Financieel Robuust en Toekomstbestendig

Inleiding

Binnen dit scenario wordt gekozen voor het volledige pakket van ombuigingen in de zes programma's dat aan de raad wordt gepresenteerd. Via duidelijke keuzes en substantiële ombuigingen wordt een beleidshervormingsagenda uitgevoerd die maakt dat Achtkarspelen binnen deze raadsperiode sterk in de uitgaven en kosten snijdt, ruimte in de begroting creëert voor nieuwe beleid en investeringen in de sociale en harde infrastructuur en een robuuste financiële positie behoudt. Dat effect kan nog versterkt worden door een besluit tot (gedeeltelijke) samenvoeging van de ambtelijke organisaties van Achtkarspelen en Tytsjerksteradiel.

Volg nr.	Prioriteit	Ombuigingen:	Bedrag (x € 1.000)			
			2012	2013	2014	2015
P1	1	Team Werk	425	425	425	425
P2	2	De Achtbaan	250	250	250	250
P3	3	Senioren Actief	100	100	100	100
P4	4	Gewijzigde diagnosestelling	100	100	100	100
P5	5	Minder reiskosten	50	50	50	50
<i>Totaal programma 2, participatiebudget</i>			925	925	925	925

1A	1	Zwembad				141
1B	2	Vrijwilligersbeleid	39	39	39	39
1C	3	Kruidhof		10	25	50
1D	4	Besparing sportaccommodaties en -tarieven	25	25	25	25
1E	5	Onderwijsachterstandenbeleid	20	20	20	20
1F	6	Ouderenbeleid	223	223	223	223
1G	7	Sluiting hele bibliotheek	524	524	524	524
1H	8	Bezuinigen en herzien muziekonderwijs	-	-	p.m.	p.m.
<i>Totaal programma 1</i>			831	841	856	1022

2A	1	Afschaffen minimagids	10	10	10	10
2B	2	Langdurigheidstoelage	30	30	30	30
2C	3	Duurzame gebruiksgoederen	50	50	50	50
2D	4	Collectieve ziektekostenverzekering	69	69	69	69
<i>Totaal programma 2</i>			159	159	159	159

3A	1	Capaciteit integrale veiligheidszorg	12	12	12	12
3B	2	Crisisbeheersing	10	10	10	10
3C	3	Inverdieneffecten door het leveren van experts in de regio	10	10	10	10
3D	4	Handhaving sociale veiligheid	15	15	15	15
3E	5	Brandweer NOF	15	15	15	15
<i>Totaal programma 3</i>			62	62	62	62

4A	1	Inlopen achterstanden wegenonderhoud	56	60	64	69
4B	2	Geen kwietschelding gem. heffingen minima	245	245	245	245
4C	3	Openbare verlichting	50	50	50	50
4D	4	Niet baggeren de Swadde	9	9	9	9
4E	5	Halveren levensloopbestendig inrichting	1	2	3	4
4F	6	Wegbermen / damwanden	1	3	4	5
4G	7	Minder vaak maaien binnen de bebouwde kom	40	40	40	40
4H	8	Doorberekenen kosten wegafzettingen bij	5	5	5	5

Volg nr.	Prio-riteit	Ombuigingen:	Bedrag (x € 1.000)			
			2012	2013	2014	2015
		evenementen				
4I	9	Onderhoud wegmeubilair verlagen	5	5	5	5
4J	10	Verhogen havengelden	5	5	5	5
4K	11	Versoberen reconstructie Voorstraat	35	35	35	35
4L	12	Minder vaak maaien buiten de bebouwde kom	22	22	22	22
4M	13	Gemeentelijk monumentenbeleid	50	50	50	50
4N	14	Stoppen met onderhoud gemeentelijke molens	8	8	8	8
4O	15	Onderhoud toeristische fietspaden op lager niveau	7	7	7	7
4P	16	Gladheidbestrijding (alleen fase 1)	20	20	20	20
Totaal programma 4			559	566	572	579

5A	1	Ontwikkelingsfonds Achtkarspelen	-	-	-	-
5B	2	Schrappen bijdrage woonwagenschap	1	1	1	1
5C	3	Taakoverdracht RUD			100	100
5D	4	Subsidies Handel & Ambacht	1	1	1	1
5E	5	Omgevingsvergunning met afwijking	4	4	4	4
5F	6	Stopzetten regiotaxi	15	15	15	15
5G	7	Afbouwen budget duurzaam veilig	8	18	28	28
5H	8	Regiefunctie/formatie		15	30	30
5I	9	Stopzetten startersleningen	11	11	11	11
5J	10	Afbouwen subsidie VVV		8	20	37
5K	11	Formatie Verkeer&Vervoer				15
Totaal programma 5			40	73	210	242

6A	1	Bedrijfsvoering inclusief secundaire personeelskosten	100	105	110	155
6B	2	Papierloos vergaderen raad	4	4	4	4
6C	3	Vermindering onderzoeksbudget rekenkamercommissie	10	10	10	10
Totaal programma 6			114	119	124	169

Totaal ombuigingen financieel robuust en toekomstbestendig			2690	2745	2908	3158
---	--	--	-------------	-------------	-------------	-------------

Volg nr.	Prio-riteit	Uitzettingen:	Bedrag (x € 1.000)			
			2012	2013	2014	2015
1J	1	Consultatiebureaus	-45	-45	-45	-45
1K	2	Leefbaarheidsprojecten Dekking reserve SOFA	-30 30			
Totaal programma 1			-45	-45	-45	-45

2F	1	Kinderen doen mee/opvolging Lauwerspas		-50	-50	-50
2G	2	Kanteling WMO	-30	-30	-30	-30
2H	3	Snelbalie	-30	-30	-30	-30
Totaal programma 2			-60	-110	-110	-110

3G	1	Veiligheidshuis		-6	-6	-6
3H	2	Blusgroep brandweer		-107	-107	-107
3I	3	Brandweer	-43	-43	-43	-43
Totaal programma 3			-43	-156	-156	-156

4T	1	Opvang en verzorging van zwerfdieren	-20	-20	-20	-20
-----------	---	--------------------------------------	-----	-----	-----	-----

Volg nr.	Prio- riteit	Uitzettingen:	Bedrag (x € 1.000)			
			2012	2013	2014	2015
Totaal programma 4			-20	-20	-20	-20

5O	1	Deelname Recreatieschap De Marrekrite			-3	-3
5P	2	Glasvezelaanleg in Achtkarspelen	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
5Q	3	Uitvoering SEM	-60	-60	-60	-50
		Dekking reserve OFA	50	50	50	50
		Dekking reserve recreatie	10	10	10	
5R	4	Uitbesteding constructieberekningen	-35	-35	-35	-35
5S	5	Uitoefenen bestuursdwang	-25	-25	-25	-25
5T	6	Uitvoering beleid m.b.t. verpauperde panden	-42	-42	-42	-42
<i>Totaal programma 5</i>			-102	-102	-105	-105

6H	1	Invoering budget vorming en opleiding raad	-5	-5	-5	-5
<i>Totaal programma 6</i>			-5	-5	-5	-5

<i>Totaal uitzettingen robuust en toekomstbestendig</i>			-275	-438	-441	-441
--	--	--	-------------	-------------	-------------	-------------

FINANCIËLE RECAPITULATIE 'ROBUUST EN TOEKOMSTBESTENDIG'

	Bedrag (x € 1.000)			
	2012	2013	2014	2015
Ombuigingen	2.690	2.745	2.908	3.158
Uitzettingen	-275	-438	-441	-441
Samenwerking				1.000
<i>Totaal robuust en toekomstbestendig</i>	2.415	2.307	2.467	3.717

ALTERNATIEVE OMBUIGINGEN 'FINANCIEEL ROBUUST EN TOEKOMSTBESTENDIG'

Volg nr.	Prio-riteit	Ombuigingen:	Bedrag (x € 1.000)			
			2012	2013	2014	2015
		Geen alternatieve ombuigingen				
		<i>Totaal programma 2, participatiebudget</i>	-	-	-	-
		Geen alternatieve ombuigingen				
		<i>Totaal programma 1</i>	-	-	-	-
2E	1	Afschaffen categoriale bijstand	20	20	20	20
		<i>Totaal programma 2</i>	20	20	20	20
3F	1	Veiligheidstaken	42	42	42	42
		<i>Totaal programma 3</i>	42	42	42	42
4Q	1	Versoberen wegenonderhoud	50	65	80	100
4R	2	Versoberen groenonderhoud	28	43	58	78
		<i>Totaal programma 4</i>	78	108	138	178
5L	1	Revitalisering Blauforlaet	75			
5M	2	Public relations	11	11	11	11
5N	3	Financiële vergoeding voor principeverzoeken	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
		<i>Totaal programma 5</i>	86	11	11	11
-	-	Geen alternatieve ombuigingen				
		<i>Totaal programma 6</i>	-	-	-	-

TOTAALOVERZICHT

Legenda:

	Deze beleidswijziging zit in het scenario 'sociaal bewogen en zorggericht'
	Deze beleidswijziging zit in het scenario 'ontwikkelingsgericht en duurzaam beheer'
	Deze beleidswijziging zit in het scenario 'financieel robuust en toekomstbestendig'

NB: bedragen zijn x € 1.000. Een positief bedrag betekent een besparing.

Volg nr.	Beleidswijziging	2012	2013	2014	2015			
P1	Team Werk	250	250	250	250			
P2	De Achtbaan	425	425	425	425			
P3	Senioren Actief	100	100	100	100			
P4	Gewijzigde diagnosestelling	100	100	100	100			
P5	Minder reiskosten	50	50	50	50			
	Totaal programma 2, participatiebudget	925	925	925	925			
1A	Zwembad				141			
1B	Vrijwilligersbeleid	39	39	39	39			
1C	Kruidhof		10	25	50			
1D	Besparing sportaccommodaties en -tarieven	25	25	25	25			
1E	Onderwijsachterstandenbeleid	20	20	20	20			
1F	Ouderenbeleid	223	223	223	223			
1G	Sluiting hele bibliotheek	524	524	524	524			
1H	Bezuinigen en herzien muziekonderwijs	-	-	p.m.	p.m.			
1J	Consultatiebureaus	-45	-45	-45	-45			
1K	Leefbaarheidsprojecten (dekking reserve SOFA)	0	0	0	0			
	Totaal programma 1	786	796	811	977			
2A	Afschaffen minimagids	10	10	10	10			
2B	Langdurigheidstoelage	30	30	30	30			
2C	Duurzame gebruiksgoederen	50	50	50	50			
2D	Collectieve ziektekostenverzekering	69	69	69	69			
2E	Afschaffen categoriale bijstand	20	20	20	20			
2F	Kinderen doen mee/opvolging Lauwerspas		-50	-50	-50			
2G	Kanteling WMO	-30	-30	-30	-30			
2H	Snelbalie	-30	-30	-30	-30			
	Totaal programma 2	119	69	69	69			
3A	Capaciteit integrale veiligheidszorg	12	12	12	12			
3B	Crisisbeheersing	10	10	10	10			
3C	Inverdieneffecten door het leveren van experts in de regio	10	10	10	10			
3D	Handhaving sociale veiligheid	15	15	15	15			
3E	Brandweer NOF	15	15	15	15			
3F	Veiligheidstaken	42	42	42	42			
3G	Veiligheidshuis		-6	-6	-6			
3H	Blusgroep brandweer		-107	-107	-107			
3I	Brandweer	-43	-43	-43	-43			
	Totaal programma 3	61	-52	-52	-52			
4A	Inlopen achterstanden wegenonderhoud	56	60	64	69			
4B	Geen kwijtschelding gem. heffingen minima sociaal	75	150	200	245			
4B+	Geen kwijtschelding gem. heffingen minima (bovenop 4B)	170	95	45	0			
4C	Openbare verlichting	50	50	50	50			
4D	Niet baggeren de Swadde	9	9	9	9			
4E	Halveren levensloopbestendig inrichting	1	2	3	4			
4F	Wegbermen / damwanden	1	3	4	5			

4G	Minder vaak maaien binnen de bebouwde kom	40	40	40	40			
4H	Doorberekenen kosten wegafzettingen bij evenementen	5	5	5	5			
4I	Onderhoud wegmeubilair verlagen	5	5	5	5			
4J	Verhogen havengelden	5	5	5	5			
4K	Versoberen reconstructie Voorstraat	35	35	35	35			
4L	Minder vaak maaien buiten de bebouwde kom	15	15	15	15			
4L+	Minder vaak maaien buiten de bebouwde kom (bovenop 4L)	7	7	7	7			
4M	Gemeentelijk monumentenbeleid	50	50	50	50			
4N	Stoppen met onderhoud gemeentelijke molens	8	8	8	8			
4O	Onderhoud toeristische fietspaden op lager niveau	7	7	7	7			
4P	Gladheidbestrijding (alleen fase 1)	20	20	20	20			
4Q	Versoberen wegenonderhoud	50	50	50	50			
4Q+	Versoberen wegenonderhoud (bovenop 4Q)	0	15	30	50			
4R	Versoberen groenonderhoud	28	43	58	78			
4T	Opvang en verzorging van zwerfdieren	-20	-20	-20	-20			
	Totaal programma 4	617	654	690	737			
5A	Ontwikkelingsfonds Achtkarspelen	-	-	-	-			
5B	Schrappen bijdrage woonwagenschap	1	1	1	1			
5C	Taakoverdracht RUD			100	100			
5D	Subsidies Handel & Ambacht	1	1	1	1			
5E	Omgevingsvergunning met afwijking	4	4	4	4			
5F	Stopzetten regiotaxi	15	15	15	15			
5G	Afbouwen budget duurzaam veilig	8	18	28	28			
5H	Regiefunctie/formatie		15	30	30			
5I	Stopzetten startersleningen	11	11	11	11			
5J	Afbouwen subsidie VVV		8	20	37			
5K	Formatie Verkeer&Vervoer				15			
5L	Revitalisering Blauforlaet	75						
5M	Public relations	11	11	11	11			
5N	Financiële vergoeding voor principeverzoeken	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.			
5O	Deelname recreatieschap De Marrekrite			-3	-3			
5P	Glasvezelaanleg in Achtkarspelen	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.			
5Q	Uitvoering SEM (dekking OFA)	0	0	0	0			
5R	Uitbesteding constructieberekeningen	-35	-35	-35	-35			
5S	Uitoefenen bestuursdwang	-25	-25	-25	-25			
5T	Uitvoering beleid m.b.t. verpauperde panden	-42	-42	-42	-42			
	Totaal programma 5	24	-18	116	148			
6A	Bedrijfsvoering inclusief secundaire personeelskosten	25	30	35	80			
6A+	Bedrijfsvoering inclusief secundaire personeelskosten (bovenop 6A)	75	75	75	75			
6B	Papierloos vergaderen raad	4	4	4	4			
6C	Vermindering onderzoeksbudget rekenkamercommissie	10	10	10	10			
6D	Invoering budget vorming en opleiding raad	-5	-5	-5	-5			
	Totaal programma 6	109	114	119	164			